

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Helmikuu 2010 Nro 1 (166)

Suuri paasto

"Yhäkö te nukutte?" (Mark. 14:41). Yksityiskohta Kristus Getsemanessa -freskosta. Venäjä, 2000-luku.

**Tässä
numerossa:**

s. 3
Ajatuksia
paastosta

s. 4
Uusia
pappeja

s. 6
Munkkiakoni
Vasilios

s. 9
Matkailuteema -
Syyria ja Libanon

Esipaimenen sana

Matkalla

Hiippakuntamme alkaneen vuoden teemaksi on sovittu Pyhiinvaellus ja kirkollinen matkailu. Vapaan ja itsenäisen maan kansalaisina meillä on ollut vuosien ja vuosikymmenien ajan mahdollisuus matkustaa ulkomaille ja näin tutustua eri maiden ja valtioiden elämään. Ortodokseina olemme kiinnostaneet myös ulkomailla kirkon elämästä. 1960-luvulla alkaneet bussimatkat Leningradiin ovat laajentuneet kulttuuri- ja virkistysmatkoiksi ympäri maailmaa. Ortodoksisia kirkkoja ja seurakuntia löydämme miltei kaikkialta. Vanhojen ortodoksisten maiden lisäksi kirkko toteuttaa tehtävänsä myös läntisessä maailmassa.

Matkakertomukset ja kuvaukset ortodoksiin kohteisiin eri maissa, niin idässä kuin lännessä, toimivat teemavuoden kulussa oivina alustuksina niin tiistaisuroissa kuin liturgian jälkeisillä kirkkokahveilla.

Matkailuvuoden hiippakuntapäiviä vietämme Lapissa Sevetin praasniekan yhteydessä elokuun viimeisenä viikonvaihteena. Kesäkuussa taas matkaamme Joensuuhun kirkkokunnan yhteisille kirkkopäiville. Siellä on rikkaan ja monipuolisen ohjelman lisäksi mahdollisuus tavata kirkkomme hengellinen johtaja hänen pyhytensä Konstantinopolin ekumeeninen patriarkka Bartolomeos. Matkat niin Joensuuhun kuin Sevettiin ovat kirkollista pyhiinvaellusta sanan varsinaisessa merkityksessä.

Jatkuva matkalla olo kuvaa hyvin elämän tiellä kilvoittelevaa kristittyä. Kristus nimittää itseään tieksi: "Minä olen tie, totuus ja elämä." (Joh.14:6) Kristitty taas kokee itsensä muukalaisiksi maan päällä. Apostoli Paavalin kanssa ymmärrämme, ettei meillä täällä ole pysyvää kotia. Sen sijaan on etsittävä tulevaista, pysyvää asuinsijaa ja kaupunkia. Koko elämä on käsitettävä matkaksi, jonka päämääränä on, ei ajalliset rikkautet, vaan asuinsija Jumalan luona taivaassa.

Mielemme halajaa matkalle. Matkailu avartaa ja ympäristön vaihdos virkistää. Näin tiedämme olevan. Mutta matkalle lähtöön voi olla myös esteitä. Eivät kaikki pääse matkantekoon, vaikka halua olisikin. Jollakin ei ole aikaa, toiselta puuttuu varoja, kolmannella on vanhuuden vaivat esteenä.

Nämä kaikki esteet ovat voitettavissa, kun lähdetään matkoista tärkeimmälle eli matkalle omaan sydämeen. Siihen riittää muutama askel kotialttarin ikonien eteen. Lampukkaan sytytetään tuli ja pyhässä hiljaisuudessa käännetään katse omaan sisimpään eli sieluun. Matkaa sinne saattelee rukous: Herra, Jeesus, Kristus, Jumalan Poika, armahda minua syntistä.

Näin tehdään hiljaisuuden matkaa sisimpään. Kun sitten Jumalan avulla on nähty sielussa vallitseva pimeys ja epäjärjestys, on hyvä palata pyhän Efraim Syyrialaisen paastorukouksen sanoihin: Oi Kuningas ja Herra, anna minun nähdä minun omat rikokseni ja etten veljeäni tuomitsisi.

Hyvää paastomatkaa

Panteleimon
Metropoliitta Panteleimon

A word from the Bishop

The educational theme of our diocese for this year 2010 is "Pilgrimage". As members of free and democratic Finnish society we are privileged to travel freely all over the world. As Orthodox we are naturally interested in other local orthodox churches and their lives. Orthodox parishes are found almost everywhere in the world. In addition of the old orthodox countries, orthodox christianity is found in the western countries, too. Travelogues concerning different orthodox places both in East and West will serve as introductions in our teaching situations at our parish halls.

There going to be two major pilgrimages in our church on this year: The nationwide gathering of Finnish Orthodox Church "kirkkopäivät" is organized on June 11th-13th 2010 in the city of Joensuu in eastern part of Finland. The Honoured Guest of the orthodox gathering is His All Holiness Ecumenical Patriarch of Constantinople *Bartholomew I*. Our diocesan pilgrimage will take place on August 27th- 29th 2010 at Sevettijärvi, Lapland.

The Great Lent will begin on February 15th. I wish you all save and blessed journey.

Isä Raimo Kiiskisen läksiäisjuhla

Isä Raimo Kiiskinen jää eläkkeelle Oulun seurakunnan kirkkoherran toimesta 1.4.2010 alkaen. Hän on lomalla koko alkuvuoden, aina eläkkeelle jäämiseensä asti. Isä Raimon läksiäisjuhla oli 24.1.2010 Oulun katedraalissa pidetyn liturgian jälkeen. Kuvassa isä Raimon vasemmalla puolella on hänen pitkäaikainen työtoverinsa isä Kuisma Suopela. Kuva: Jukka Mäntymäki.

Nöyrä kiitos

KP Oulun metropoliitta Panteleimonille, Oulun piispa Samuel Salmelle, Oulun ortodoksille seurakunnalle ja sen luottamushenkilöille, toimintapiireille ja yhteisöille, Oulun, Muhoksen ja Iin seurakunnille, Oulun katoliselle seurakunnalle, Oulun kaupungille, Oulun Yliopistolle, kaikille teille, Kristuksessa rakkaille ystäville ja kanssakilvoittelijoille kiitokset yhteistyöstä, muistamisesta ja esiroukoksista vuosien varrella ja lähtöjuhlassa 24.1.2010.

Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä niin kuin olet luvannut.

Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut, valon, joka koittaa pakanakansoille, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille.

Omasta ja koko perheeni puolesta,

Isä Raimo Kiiskinen

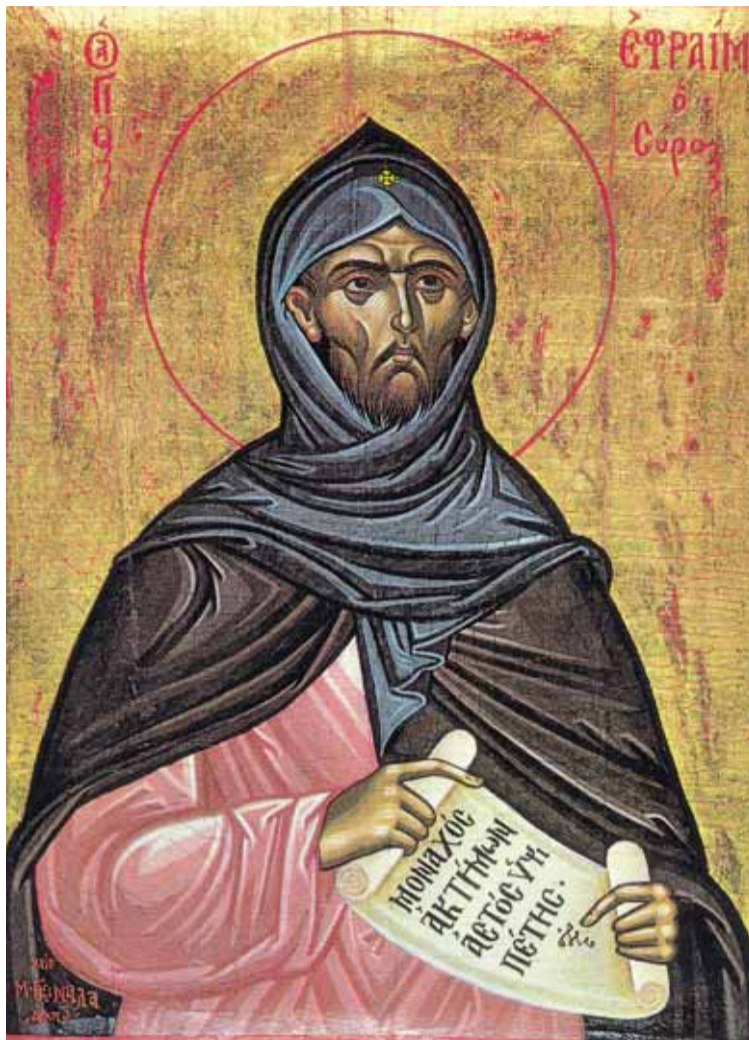

Metropoliitta Panteleimonin loppiaisvastaanotolla 6.1.2010 Oulun uudessa seurakuntakeskuksessa kohtasivat Oulun seurakunnan kanslianhoitajat. Vasemmalta lukien emeritat Seija Veikkolainen ja Paula Hiltunen sekä nykyinen toimenhaltija Eeva-Kaarina Parrila. Kuva Jukka Mäntymäki.

Ajatuksia paastosta

Suuri paasto on alkamassa ja lähestymme hyvää vauhtia kirkon suurinta juhlaa – pääsiäistä. Olemme juuri selviämässä joulun ja uuden vuoden jälkeisestä, ylenpalttisen mässäämisen ja lahjojen aiheuttamasta ruumiillisesta ja henkisestä pöhostä. Jotkut ovat hädissään aloittaneet tipattoman tammikuun ja antaneet lupauksen käydä säännöllisesti lenkillä. Lyhyen katumuksen hetken lisäksi ei pysyvämpiä johtopäätöksiä ole tehty.

Meidän yhteiskunnassamme ihmisiä ympäröi suunnaton ääni- ja valosaasteen määrä. Ihmisten elämä on täynnä kiirettä työssä, kiirettä vapaa-aikana. On ehdittävä huolehtimaan perheestä, harrastamaan, matkustamaan. Haetaan lyhytkestoisia elämyksiä, suuria kokemuksia, ja halutaan näyttää muille kuinka hyvin meillä menee. Televisiosta tulee usealta kanavalta yhtä aikaa ruoka- ja sisustusohjelmia, järjestetään viininmaistajaisia, joiden jälkeen suussa ja päässä on kumman tyhjä olo. Ne joilla on rahaa, täydentävät tyhjyyttään ostamalla tavaraa, jolle oikeastaan ei löydy käyttöä. Heidän paastonsa on

Pyhittäjä Efraim Syyrialainen (306-373)

muutaman päivän mehupaasto, ja syvällisempi hengellisyys jooga-sessio tai ns. meditaatio

punttialikäynnin yhteydessä. Ortodoksinen suuri paasto

on tie nöyryyteen, rukoukseen ja lähimmäisen rakkauteen Kristuksen yhteydessä. Paasto on puhdistautumista pahasta, ylimääräisestä syömisestä ja juomisesta, ja keskittäytymistä olennaiseen eli suhteeseen Jumalaan ja lähimmäiseen. Suuri paasto on matka ruumiilliseen ja henkiseen tasapainoon kieltäytyksien, rukouksen, hiljaisuuden ja itsensä löytämisen kautta. Tämä matka koostuu Jumalan kaipuusta, nöyryydestä, katumuksesta ja rakkaudesta. Ihmisen täytyy osata pysähtyä, jotta hän kykenisi arvioimaan elämäänsä uudesta näkökulmasta, pystyisi löytämään hiljaisuuden, luonnon ja jumalallisen kauneuden koko luomakunnassa ympärillensä. Juopolle kuukauden raittius ja ylipainoiselle viikonkin paasto ovat ihan hyviä asioita ja mahdollisesti oiva alku uuteen. Mutta pysyvän suunnan löytäminen elämässä vaatii pysähtymistä, oman elämän arviointia sekä henkistä ja hengellistä uudistumista, ja se on mahdollista vain oman sisimmän uudistumisen kautta. Elämysten antamien mielihyvähormonien tuoma ilo on

perin lyhytaikainen, mutta paasto, rukous, ja sitä kautta mielen puhdistuminen, antaa voimaa kauan.

Ihminen kulkee kohti ikuisuutta. Paasto puhdistaa ja kirkastaa. Paasto on iloinen asia, koska se on hyödyllinen keholle. Mutta ennen kaikkea se puhdistaa mielen ja tekee sen alttiiksi rukoukselle ja lähimmäisen rakkaudelle. Tästä ihminen saa rauhasan ja tyynen mielen. kukaan ei ole yksin mitään, vaan jo jotakin vasta yhdessä muiden kanssa – kotona, yhteisössä, kirkossa.

Paljon puhuva ja opettava on kirkkoisä Efraim Syyrialaisen paastorukous:

Minun elämäni Herra ja valtias, varjele minut toimettomuuden, velttouden, vallanhimon ja turhanpuhumisen hengestä.

Anna minulle kohtuuden, nöyryyden, kärsivällisyyden ja rakkauten henki.

Herra ja kuningas, anna minun nähdä rikokseni ja olla veljeäni tuomitsematta, sillä kiitetty olet sinä iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

Martti Hiltunen
Kajaani

Ortaidin katastrofikeräys Haitiin

MTI-järjestön klinikoilla jaettavaksi. Avustuskuljetuksen arvioidaan kattavan yli 45 000 ihmisen lääkinnälliset tarpeet. (Kuva: MTI)

lääkkeitä. Lääkinnällisten tarvikkeiden toimittaminen on tällä hetkellä yksi kaikkein korkeimmista prioriteeteista Haitissa, missä lukemattomien ihmisten henki on uhattuna riittävän kirurgisen- ja traumahoidon puuttuessa.

Yhdessä Norjan kirkon

ulkomaanavun kanssa IOCC on toimittanut Haitiin myös vedenpuhdistuslaitteita ja hygieniapaketteja 10,000 ihmiselle ja 500 perhetelttaa väliaikaissuojiksi maanjäristyksessä kodittomiksi jääneille perheille.

IOCC, joka on SCOBA:n (Standing Conference of Canonical Orthodox Bishops

in the Americas) virallinen kehitysaputoimija ja ACT Alliancen jäsenjärjestö, jatkaa työtään yhteistyökumppaneidensa kanssa kartoittaakseen maanjäristyksen uhreille ensisijaisen katastrofiavun tarpeen ja vastataksaan siihen.

Auta meitä auttamaan Haitia! Tee lahjoitus Ortaidin katastrofikeräykseen Haitin maanjäristyksen uhrien auttamiseksi.

Keräystili: OP, 548005-223308
Viite: 12027

Lisätietoja:
Ortaidin projektipäällikkö
Vuokko Sajaniemi, puh. 044 336 7064,
vuokko.sajaniemi@ort.fi,
www.kirkkotoimii.fi/ortaid.

IOCC – International Orthodox Christian Charities:
www.iocc.org

Paastokeräys Kenian lapsille 15.2.-4.4.

Keniaassa ruokakriisi - avustuskohdeena Loberen koulu

Kuivuudesta johtuvan ruokapulan vuoksi Loberen koulu ei pysty enää järjestämään oppilailleen kouluruokailua. Tämä vaarantaa lasten koulunkäynnin.

Suuren paaston keräyksen tarjoama kouluruokailu on useimmille näistä lapsista päivän ainoa ateria. Kouluruokailujen järjestäminen on toimiva tapa auttaa kuivuudesta kärsivien alueiden lapsia, koska ruoka-avun lisäksi tuetaan myös lasten koulunkäyntiä.

Keräystuotto ohjataan Keniaan Ortodoksinen Lähetys ry:n kautta. Tuki toimitetaan Loberen koululle Kenian ortodoksinen kirkon valvonnassa.

Keräysaika: 15.2.-4.4.2010
Keräystili: OP, 548005-223308
Viite: 12014
Keräyslupa: POHAD-no/2010/377

Haitilla 12.1.2010 sattunut voimakas maanjäristys tuhosi maailman köyhimpiin kuuluvan valtion pääkaupungin Port-au-Princen lähes maan tasalle. Yli 150 000 ihmistä menehtynyt. Järjestyksen aiheuttama tuho on vaikuttanut suoraan ainakin kolmen miljoonan ihmisen elämään.

Maanjäristyksen runtelema köyhä Haiti tarvitsee nyt kiipeästi apua, ja pienikin lahjoitus on tärkeä. Ortaid ry kerää rahaa IOCC:n (International Orthodox Christian Charities) avustustyöhön Haitissa.

IOCC on toimittanut Haitin maanjäristyksen uhreille lääkkeitä ja sairaalatarvikkeita pitkäaikaisen kumppaninsa, Medical Teams International (MTI) – järjestön kautta. 22.1. toimitetun avustuskuljetuksen arvioidaan kattavan yli 45,000 ihmisen lääkinnälliset tarpeet. Avustuskuljetus sisältää muun muassa kiireellisesti tarvittavia lääkkeitä, kuten antibiootteja, leikkauksissa käytettäviä anestesia-lääkkeitä sekä kipu-

Oulun seurakunnan leirit ja retket kesällä 2010

Perheleiri 28.-30.5.2010

Leiri pidetään Koortilan leirikeskuksesta Muhoksella. Perheleiri on tarkoitettu lapsille ja heidän vanhemmille, kummeille tai muille sukulaisille. Leirillä tutustutaan ortodoksisuuteen ja toisiin perheisiin yhteisen toiminnan kautta. Leirin hinta on 50€/perhe, sis. majoituksen, ruuan ja ohjelman. Ilmoittautumiset 1.4.2010 mennessä diakonia- ja nuorityöntekijä Petri Aholle, p. 044 5115 744

ONL:n vuosijuhlat Joensuussa 11.-13.6.2010

Juhlat järjestetään valtakunnallisten ortodoksisten kirkkopäivien yhteydessä, eli kyseessä on iso tapahtuma. Nuorilla on ainutlaatuinen mahdollisuus kohdata patriarkka Bartolomeos "Nuoret kysyvät ja patriarkka vastaa" tapaamisessa. Ohjelmassa myös erilaisia aktiviteettejä, retkiä ja rentoa yhdessäoloa. Oulusta järjestetään kuljetus. Tapahtuman hinta on 50€. Ilmoittautumiset 1.4. mennessä Petri Aholle, p. 044 5115 744

Lastenleiri Puroniemessä 28.6.-1.7.2010

Lastenleiri järjestetään ONL:n kanssa (www.onl.fi) Puroniemen leirikeskuksesta Rautalammillä. Leirille järjestetään kuljetus Oulusta. Leirin hinta on Oulun ort. seurakunnan jäsenille 40€ (muille 55€). Sitovat ilmoittautumiset leirille erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa Oulun srk:n kansliasta. Ilmoittautumislomakkeet tulee palauttaa 1.4. mennessä seurakuntaan. Ei puhelinilmoittautumisia. Ilmoittautuneet saavat myöhemmin leirikirjeen jossa on infoa leiristä ja pankkisiirron jolla leirin voi maksaa. Lisätietoja: Petri Aho, p. 044 5115 744 tai petri.aho@ort.fi

Oulun seurakunnan kesän 2010 kristinoppileiri 25.-31.7.2010.

Kristinoppileiri järjestetään ensisijaisesti vuonna 1995 ja sitä ennen syntyneille 25.-31.7. Leirin päätösliturgia on Oulun katedraalissa su 1.8. klo 10. Ilmoittautuminen leirille 1.4. mennessä erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa seurakunnasta, (Oulun ort. srk, Torikatu 74, 90120 Oulu). Lisätietoja leiristä: Petri Aho, p. 044 5115 744 tai petri.aho@ort.fi

Uusia pappeja Oulun hiippakuntaan

Isä Bogdan Grosu

Valokuva: Valokuvaamo Risfoto.

Oulun uusi kirkkoherra on isä Bogdan Grosu. Hän toimii helmikuun alusta lähtien edeltäjänsä lomasijaisena ja varsinaisen toimen hän ottaa vastaan 1.4.2010. Isä Bogdanin tulojuhlaa vietetään sunnuntaina 14.2.2010 klo 10.00 Oulun katedraalissa, jumalallisen liturgian yhteydessä. Samassa palveluksessa metropoliitta Panteleimon toimittauuden kirkkoherran toimeen siunaamisen. Näin isä Bogdan esittelee itsensä.

Olen romanialaissyntyinen 32-vuotias pappi. Vaimoni Helena on koitoisin Kuhmosta ja meitä on siunattu yhdellä lapsella, Eliaksella. Hän on meidän jokapäiväinen ilomme. Kotoisin olen Romaniasta, Tonavan varrelta, Tulcea-nimisestä kaupungista. Lapsuudessani olen viettänyt paljon aikaa isovanhempien luona maaseudulla. Ukkini oli kyläkanttori. Vaikka Romaniassa oli siiheen aikaan virallisesti vallalla kommunistinen ideologia, ortodoksisella kirkolla oli vahva asema romanialaisissa kylissä. Siellä ortodoksinen kirkko tuli minulle tutuksi. Vartuttuani kävin ortodoksisen pappisseminaarin, jonka jälkeen jatkoin teologisia opintoja Bukarestin yliopistossa. Valmistuin

yliopistosta vuonna 2001 ja toimin sen jälkeen uskonnonopettajana noin vuoden ajan. Tämän jälkeen työskentelin paikallisen arkkipiispan kansliassa. Saman aikaan jatkoin opiskelujani yliopistossa, kunnes näin ilmoituksen, että on mahdollista päästä vaihto-opiskelijaksi Suomeen. Hakemukseni hyväksyttiin ja matkustin Joensuuhun. Aluksi tulin viideksi kuukaudeksi, mutta sainkin apurahan Suomen ortodoksiselta kirkolta ja niinpä jäin tänne vähän pidemmäksi aikaa. Tapsin tulevan vaimoni ja menimme naimisiin. Arkkipiispa Leo on vihkinyt minut papiksi Joensuussa vuonna 2006. Siitä lähtien olen tehnyt sijaisuuksia eri seurakunnissa, kunnes minut valittiin Rautalammin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherraksi. Työnäköni on, että seurakunnan on oltava ihmisten yhteisö, jonka pitäisi kuvata jumalallista harmoniaa. Seurakunnan paimenen päätehtävä on auttaa ihmisiä kulkemaan tätä ihannetta kohti.

Haastattelut kokosi:
Jukka Mäntymäki

Isä Aleksej Sjöberg

Valokuva: Aleksej Sjöbergin kotiarkisto.

Vaasan ja Oulun seurakunta ovat saaneet vuoden alusta lähtien avukseen, kirkollishallituksen palkkaaman matkapapin, isä Aleksej Sjöbergin. Hänen tehtäväkenttensä on maahanmuuttajatyöhön painottuva ja keskuspaikkana on Kokkola.

Isä Aleksej Sjöbergin toimialue käsittää Vaasan seurakunnan lisäksi Oulun seurakunnan eteläosan: Alavieskan, Kalajoen, Merijärven, Oulaisen, Pyhäjoen, Raahen, Siikajoen ja Vihannin. Uuden papin puoliso, Marita toimii miehensä rinnalla matkakanttorin tehtävien hoitajana. Heidät molemmat asetettiin tehtäviinsä 2.2.2010 Kokkolan tsasounassa, Kristuksen temppeeliituumisen juhlan yhteydessä. Näin isä Aleksej esittelee itsensä.

Olen syntynyt Helsingissä, mutta kasvanut ja kouluni käynyt Pietarsaareissa. Ikää minulla on 38 vuotta ja perheeseeni kuuluvat lisäksi Iisalimesta kotoisin oleva vaimoni Marita ja lapsemme Nicolas, Ilarion ja Aleksandra. Lapsuuskotini oli täysin ruotsinkielinen ja opin suomen kieltä vasta myöhemmin Joensuussa. Ortodoksinen kirkko tuli minulle tutuksi teini-iässä. Peruskoulun jälkeen vietin puoli vuotta Uudessa Valamossa. Opiskelin lukion jälkeen teologiaa Joensuun yliopistossa ja muutaman

lukukauden myös Pietarin hengellisessä akatemiassa. Nuorena vietin usein kesäni Tukholmassa ja sen venäläisen seurakunta tuli minulle tärkeäksi. Muutettuumme Helsinkiin hakeuduin näin ollen Pyhän Kolminaisuuden kirkkoon ja sen venäjänkieliseen jumalanpalvelusyhteisöön. Vuonna 1997 minut vihittiin diakoniksi ja 1998 papiksi Helsingissä. Vuoden verran toimin isä Raimo Hutun apulaisena Vaasan seurakunnassa ennen kuin aloitin työni Helsingin seurakunnan venäjänkielisenä pappina. Tämän vuoden alusta toimin Kokkolan matkapappina ja tulen tekemään työtä maantieteellisesti laajalla alueella. Tarkoitukseni on kiinnittää erityistä huomiota maahanmuuttajiin ja käyttää suomen lisäksi myös kirkkoslaavin ja ruotsin kieltä palveluksissa. Näen tärkeäksi työssäni alueeni jumalanpalveluselämän lisäksi kaksi asiaa: paikallisuus ja vieraanvaraisuus. Toivon, että voisin antaa ortodoksisuudelle paikalliset kasvot. Saman aikaisesti ortodoksisen kirkon pitäisi olla avoin ja kiinnostunut ympäröivästä maailmasta. Meidän pitäisi olla valmiita ottamaan vastaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisia ihmisiä. Vieraanvaraisuus tarkoittaa myöskin sitä, että kirkon pitäisi olla valmis käymään vuoropuhelua muiden kristillisten kirkkojen, niin kuin myös muiden uskontojen ja sekulaarimaailman ja niiden edustajien kanssa.

Pyhä Basileios Suuri (k. 379) opettaa: "Katumus on pelastus, mutta sen puuttuminen merkitsee kuolemaa." Valitettavasti ihmiset kokevat usein kirkon apua antavaksi laitokseksi, jolloin he muuttavat ajatuksissaan mysteeriot magiaksi ja papit noidiksi. Papin tai piispan tehtävä ei kuitenkaan ole pelkästään mysteerioiden toimittamista tarvittaessa vaan ihmisen parantamista. Jos papin työ nähdään vain mysteerioiden ulkokohtaisena toimittamisena ilman parantamista, on kyse taikauksesta.

Pyhien mysteerioiden tulisi olla osa parannukseen johtavaa kirkon terapeutista hoitoa. Synnin tekeminen tarkoittaa Jumalan rakkauden ja huolenpidon hylkäämistä. Kirkon jäsenen taistelu Jumalan rakkauden avulla paha ja syntiä vastaan liittyy erottamattomasti taisteluun Jumalan hyvän puolesta.

Katumuksen mysteeri ei ole pelkkä synninpäästörukouksen lukemisesta koostuva toimitus vaan terapeutinen hoitomuoto. Kirkon opettama paasto ei rajoitu pelkästään ruokaan, koska ortodoksisessa paastossa keskeistä on raitis elämänsäsenne, joka koskee ihmisen koko elämää. Ajatusten, puheiden, asenteiden ja tekojen huolellinen valinta on tärkeä osa kirkon jäsenen taistelua pahan ja synnin kukistamiseksi. Meiltä edellytetään taistelussa pahan aiheuttajia vastaan kohtuullisuutta, pidättyväisyyttä ja raittiutta asioissa, jotka johdattavat meitä pahaan ja avaavat ovet pahan läsnäololle elämässämme.

Synti on ihmismielen sairautta

Ihmisen hengellinen parantaminen tarkoittaa mielen, sydämen ja ajatusten parantamista. Ihmismielellä on vapaa tahto valita hyveet tai paheellinen elämä. Synti on ihmismielen sairautta eli Jumalan kuvan hämärtymistä ihmisessä. Ortodoksiset isät kehottavat vartiomaan ajatuksia, jotta mieli ei pimentyisi. Pimeydessä olemisen on verrattavissa sokeuteen. Maailman huolissa kiinni oleva ihmissielu ei näe totuutta ja jää pimeyteen. Katumus on ensimmäinen lääke luonnollisen tilan palauttamiseen. Se on kasteen uudistamista.

Pahat ajatukset nousevat tunteista, muistista ja ruumiin luonteesta. Suurin osa niistä tulee saatanaalta. Pahan ajatte-

Katumus on kirkon elämän tie

Kirkkoisät Gregorios Teologi, Johannes Krysostomos ja Basileios Suuri (300-luku) ovat vaikuttaneet merkittävästi ortodoksisen kirkon elämään. Kuva: Ortodoksisen kirkon historia, OKJ 1999.

leminen on synnin tekemistä ajatuksissa. Pyhittäjä *Iisak Syyrialaisen* mukaan turhat ajatukset ja tietämättömyys tekevät ihmisen eläimen kaltaiseksi. Turhat ajatukset tyhjentävät ihmismielestä uskon, sekoittavat hänen sisimpänsä ja täyttävät sen mielettömillä harhakuville.

Saatana käyttää hyväkseen ihmisen omia himoja, jotka kiteytyvät itserakkaudessa. Ensimmäinen osa taistelua syntiä vastaan käydään ihmisen sisällä. Paras tapa välttää pahojen ajatusten seurauksia on ennalta ehkäisevä työ eli tarkkaavaisuus, mielen hiljaisuus ja ajatuskuvien katkaiseminen. Tarkkaavaisuutta voi kutsua myös ajatusten vartiointiksi. Tarkkaavaisuutta isät kutsuvat sisäiseksi hiljaisuudeksi.

Katumus on elämän tie

Katumus ei ole ihmisen itse-riittoista uskonnollista suorittamista. Katumus on matka kuolemasta elämään. Se on jatkuvaa ihmiselämän uudistamista. Ortodoksinen psykoterapia käyttää katumusta ja tarkkaavaisuutta. Terapian tarkoituksena on, että ihminen tulee luonnollisella tavalla tietoiseksi sisäisistä ongelmistaan ja haluaa vapautua niistä voidakseen elää Jumalan yhteydessä.

Ortodoksisen psykoterapian

keskeisenä huolenaiheena on ihmissielun parantuminen. Ihmissielu voi parantua ja puhdistua, jos sielun rationaalinen osa yhdistyy rukoukseen, itsekuuriin ja rakkauteen. Pyhän *Gregorios Palamaksen* (k. 1359) mukaan kirkon hengellinen elämä rakentuu kokemukselliseen, osallistuvaan ja dynaamiseen suhteeseen Jumalan ja ihmisen välillä. Jumala ohjaa maailmaa persoonallisesti luomattomilla energioillaan. Kirkollinen elämä on hengellistä toimintaa, jossa yhdistyvät toisiinsa kirkon opetus ja käytäntö.

Pyhä Gregorios Palamas opettaa, että katumus on kristillisen elämän alku, keskivaihe ja loppu. Katumus on lähtökohta kristilliselle elämälle, mutta on paljon enemmän kuin psykologinen, legalistinen tai moraalinen tila. Katumuksella on teologinen näkökulma. Katumus on elämän tie. Se merkitsee ihmisen matkaa Jumalan yhteyteen, josta ihminen on erottautunut syntiinlankeemuksessa.

Ortodoksisessa terapeutisessa teologiassa katumus yhdistyy Jumalan ja lähimmäisen rakastamiseen. Ihminen katuu syntejään, koska hänessä on rakkautta Jumalaan ja lähimmäiseen. Kirkon hengen mukainen katumus määrittää ehdot sille, että ihminen voi

jakaa Jumalan Valtakunnan ja Jumalan luomattoman valkeuden näkemisen. Katumus aloittaa tämän elämän, mutta katumuksen hengellinen ilmasto ei koskaan lakkaa, koska ihminen on epätäydellinen ja Jumala on täydellinen.

Katumus on ensimmäinen parantava lääke. Sydämen tulee katua syntejä ja palata luonnolliseen tilaansa. Pyhittäjä *Johannes Siinailainen* (k. noin 600) määrittelee katumuksen: "Katumus on kasteen uudistuminen. Katumus on sopimus Jumalan kanssa uudesta elämästä. Katuva ihminen on nöyryyden ostaja. Katumus on toivon tytär ja toivottomuuden kieltäjä. Katumus on sovinnon tekemistä Herran kanssa hyvillä teoilla, jotka ovat rikkomus-temme vastaisia. Katumus on omantunnon puhdistamista."

Ihmisen parantuminen synnin moninaisista sairauksista ei toteudu inhimillisen tiedon, maallisen psykoterapian tai psykologisen keskustelun avulla, vaan katuvan ja rippi-isä yhteistyössä Jumalan luomattomien energioiden kanssa. Siksi pyhittäjä Johannes Siinailainen opettaa: "Hyvä kapteeni pelastaa laivan, ja hyvä paimen tekee eläväksi ja parantaa sairastelevat lampaat."

Isä Jarmo Hakkarainen

Kerhoja Oulun seurakunnassa

Katedraalikuoro etsii uusia laulajia

Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalin kuoro, etsii uutteria laulajia riveihinsä. Kuoromme harjoittelee keskiviikkoisin ehtoopalveluksen jälkeen seurakuntasalissa (Torikatu 74) noin klo 18.30-20. Ota yhteyttä tai tule juttelemaan kanssani kirkossa. Kuorolaisilta odotetaan aktiivista jumalanpalveluksissa mukanaoloa. kanttori Laura Aho, p. 044 5115 743, laura.aho@ort.fi

Äiti-lapsi -kerho Mammis

Seurakuntamme järjestää 0-3 vuotiaille ja heidän vanhemmilleen äiti-lapsi kerhon. Kerhoon voivat tulla myös muut perheenjäsenet ja ystävät. Kokoonnutiset torstaisin klo 10-12 seurakuntatalon kerhuhuone 2 (os. Torikatu 74, käynti srk-salin ovesta). Kerhossa jutellaan mukavia, askarellaan ja tutustutaan ortodoksisuuteen. Kerho alkaa lyhyellä rukoushetkellä, jonka jälkeen on tarjolla purtavaa. Myös omia eväitä voi ottaa mukaan. Lisätietoja Laura Aholta p. 044 5115 743, laura.aho@ort.fi

Ortodoksisuus tutuksi, Vihanti

Seurakuntamme järjestää aikuisille tarkoitettua uskonnon-opetusta Vihannin tsasounassa klo 17-19 joka kuukauden toinen torstai. (11.2., 11.3., 15.4. ja 13.5.) Tarkoituksena on kasvattaa tietoutta kirkomme historiasta, tavoista, perinteestä ja uskonopista. Aiheita ovat suuri paasto, pääsiäinen ja kirkkomusiikki. Lisätietoja: Laura Aholta, p. 044 5115 743, laura.aho@ort.fi

Ortodoksisuus tutuksi, Oulu

Kerho on tarkoitettu kaikille ortodoksisesta kirkosta kiinnostuneille uskontokuntaan katsomatta. Kerhossa käydään läpi ortodoksisen kirkon historiaa, tapoja ja perinteitä. Kerho kokoontuu joka kuukauden ensimmäinen ja kolmas torstai (4.2., ti 16.2. (katumuskanoni), 4.3., 18.3., 8.4., 22.4., 6.5. ja 20.5.) klo 18-20 seurakuntatalon kerhuhuone 1 (os. Torikatu 74, käynti srk-salin ovesta). Lisätietoja: kanttori Laura Aho, p. 044 5115 743, laura.aho@ort.fi

Kyproksen ortodoksinen kirkko on autokefaalinen ja sen hengelliset juuret ulottuvat aina Kristuksen opetuslapsen, pyhään apostoli Barnabakseen saakka. Uuden testamentin todistuksen mukaan "hän oli hyvä mies ja täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa." (Ap.t.11:24) Kuoltuaan marttyyrina hänet haudattiin Kyprokselle. Saarelta löytyy myös Jumalanäidin ikoni, joka on perimätiedon mukaan apostoli Luukkaan maalama. Sitä säilytetään Kykkon luostarin suojissa.

Mainittu luostari on yksi Kyproksen tunnetuimmista kilvoittelupaikoista. Se sijaitsee Troodos-vuoriston länsiosassa, 1200 metriä meren pinnan yläpuolella. Luostari on rakennettu 1100-luvulla ja siitä lähtien siellä on harjoitettu askeettista elämänmuotoa. Ortodoksinen kirkon näkemyksen mukaan usko ei ole teoriaa vaan ennen kaikkea sitä, että Kristusta seurataan käytännössä. Tämä merkitsee askeettista elämää, jonka avulla uskovat ristiinnaulitsevat itsensä maailmalle ja sen himoille, jotta Kristus saisi yhä enemmän vaikutusvaltaa heidän elämässään. Pelastuksen tiellä kilvoittelevia ihmisiä on joskus verrattu taivaalla näkyviin tähtiin. Toiset loistavat hengellisesti pimeään maailman keskellä Kristuksen valoa kirkaammin kuin toiset. Luostarikilvoittelijat pyrkivät korkeimpaan kirkkauteen. Tämä merkitsee kilvoittelua kohti mahdollisimman korkeaa pyhyden asteetta, jonka tarkoituksena on yhdistää luostariasukas mahdollisimman syvällä tavalla Kristuksen kanssa. Tästä todellisuudesta voidaan joskus saada pieniä välähdyksiä, kun kilvoittelijat ovat alkaneet loistaa Jumalan luomatonta valoa, jopa keskellä kirkasta päivää. Tämän päivän Kykkon luostarissa askeettiseen elämään on sitoutunut 23 munkkia.

Merkittävä valokuvausprojekti

Yksi luostarin veljestön jäsenistä on munkkidiakoni Vasilios Kykkoslainen, siviilinimeltään Ville Haukia. Kyprokselle hän on lähtenyt syntymäpaikkakunnaltaan Kajaanista. Villen isä on ammatiltaan valokuvaaja. Hän ryhtyi vuonna 1989 valokuvaamaan ikonimaalari Petros Sasakin seinämaalauksia Kajaanin kirkossa. Tämä tehtävä osoittautui niin innostavaksi, että sen myötä syntyi prosessi, jonka seurauksena niin isä, kuin poikakin liittyivät kirkkoon. Tämän jälkeen Ville

Munkkidiakoni Vasilios Luostarielämää Kyproksella

Valokuva: Jukka Mäntymäki

avusti isä Pentti Hakkarasta eri pyhäkköjen ponomarina.

Tunnusteluretkiä luostariin

Lukioaikanaan Ville kävi tutustumassa kaksi kertaa Kyproksella Pafoksella sijaitsevaan pyhän Neophytoksen luostariin. Tutustumiskäyntejä varten hän sai taloudellista tukea, niin Kajaanin seurakunnan, kuin Oulun hiippakuntasäätiön suunnalta. Matkoilla hän tutustui, niin luostarin veljestöön, kuin kyproslaisiin piispoihin ja pappeihin. Samalla syntyi myös ensikosketuksia kreikan kieleen. Kun Ville sai ylioppilashatun päähänsä, niin häneen otettiin Kykkon luostarista yhteyttä. Häntä pyydettiin tutustumaan pidemmäksi aikaa luostarielämään. Nuori ylioppilas pudisti Suomen tomut jaloistaan ja suunnisti puoleksi vuodeksi Kyproksen vuoristoluostarin suojiin. Tuona aikana Villen päivät Kykkossa muodostuivat noviisille kuuluvista tehtävistä. Hänelle tulivat tutuiksi kirkollisen elämän rytmin lisäksi mm. kanojen ja vuohien hoitaminen.

Kyproksen kirkko poliittisten ja uskonnollisten vaikuttimien välissä

Kuuliaisuustehtävien ohella luostarikokelaalle konkreetisoitui myös se, että Kyproksen maantieteellinen sijainti Euroopan, Afrikan ja Aasian risteyksessä on merkinnyt saarelle myös vallanpitäjien into-

himojen kohteeksi joutumista. Tämän vuoksi saaren isännät ovat vuosisatojen saatossa vaihdelleet. Viimeisimmäksi Kypros irtaantui Britannian siirtomaavallan ikeestä ja siitä tuli tasavalta vuonna 1960. Itsenäisyyttä edelsivät aseelliset taistelut ja Ville tapasi luostarissa myös niitä luostarikilvoittelijoita, jotka olivat näiden vaiheiden aikana joutuneet kidutuksen kohteeksi brittivankiloissa. Kyproksen itsenäistymisen jälkeinen aika ei ole helpottanut saaren asukkaiden elämää. Sisäpoliittiset tunteet kuohuvat edelleen herkästi, sillä saaren asukkaat muodostuvat pääasiassa kreikkalaisista ortodokseista ja islamia tunnustavista turkkilaisista. Näiden yhteisöjen keskinäisen kanssakäymisen kun on ajoittain osoittautunut niin riitaisaksi, että pahimpia kärjistyksiä on pyritty ratkaisemaan kansainvälisten tahojen avulla. Saaren tilanne on luonnollisestikin vaikuttanut myös Kyproksen kirkon elämään. Arkipäivää on esimerkiksi se, että turkkilaisten puolella olevissa kirkkoissa saattavat poliisit tulla keskeyttämään liturgian toimittamisen. Tällöin papisto joutuu keskeyttämään toimituksen ja joutuu siirtämään palveluksen jatkamisen kreikkalaisten puolelle.

Munkiksi

Tutustuessaan Kykkon luostariin Ville tapasi myös luostarin rippi-isän ja ohjaajavanhuksen,

pappismunkki Efraimiin. Hän nautti hyvin suurta arvonantoa luostarissa. Isä Efraimilla oli myös yhteyksiä Athosvuoren kilvoittelijoihin, kuten isä Paisiokseen ja isä Porfiriokseen. Villelle tutustuminen tähän kilvoittelijaan oli elämys. Kuuden luostarikuukauden jälkeen Villen tuli palata takaisin Suomeen. Edessä oli siviilipalveluksen, jonka hän suoritti Uuden Valamon luostarissa. Nyt hänelle avautui hyvä mahdollisuus tutustua myös suomalaiseen luostarielämään. Kahden kotimaassa vietetyn vuoden jälkeen Ville halusi palata takaisin Kykkon luostariin. Veljestö otti jo tutuksi käyneen miehen heti noviisiksi. Tänä aikana hän toimi luostarin kirkon siivoojana ja turistivahtina. Kahden vuoden noviisajan jälkeen hänet vihittiin vuonna 2006 viitankantajaksi ja vuotta myöhemmin munkiksi ja diakoniksi. Noviisi vaiheessa Ville sai nimekseen Vasilios, joka säilyi myös munkiksi vihkimisen yhteydessä. Nimi merkitsee kuninkaallista ja sen arvostetuin kantaja on 300-luvulla vaikuttanut kirkkoisä Basileios Suuri (k. 380), jonka laatimia luostarisääntöjä itäinen kristikunta noudattaa. Isä Vasilios sai kutsumuksen luostarielämään hyvin nuorena. Käytännöllisesti katsoen hän siirtyi lukiosta luostariin. Tämän vuoksi hänellä ei ole vielä ehtinyt suorittaa ammatituttukintoa. Niinpä Kykkon luostarissa on ollut puhetta,

että nuori munkkidiakoni saatetaan jossain vaiheessa lähettää opiskelemaan Kyproksella sijaitsevaan Pyhän apostoli Barnabaksen pappis-seminaariin. Tämä on Kykkon luostarin perustama oppilaitos, josta valmistuu pappeja. Oppilaitoksen luostarikytkennästä johtuen, sen sääntönä on, että yksi koulun johtavista opettajista pitää olla luostarista. Kyproksella kirkollinen opintojärjestelmä on rakennettu siten, että seminaarin jälkeen voi halutessaan tehdä jatkopintoja Ateenan tai Tessalonikin yliopistossa.

Tärkein kutsumus: rukous

Luostarin rippi-isä antoi noviisijaksi Vasilioksen rukoussäännöksi suorittaa päivittäin 50 maahan kumarrusta, 50 Jeesuksen rukousta, yhden rukousnauhan lukemisen Jumalansynnyttäjälle, yhden enkeleille ja yhden omalle pyhälle. Näiden lisäksi päivittäiseen rukouselämään kuului akatistoksen lukeminen sekä rukouspalveluksen toimittaminen Jumalansynnyttäjälle, Kristukselle tai pyhille. Munkiksi vihkimisen jälkeen rukoussäännöt muuttuivat sitten vaativimmiksi. Munkkidiakoni Vasilios kertoo, että Kykkon luostarissa löytyy joustoa veljestön rukouselämäsääntöjen soveltamiseen. Munkit tarvitsevat aika ajoin fyysistä lepoa erilaisten tehtäviensä hoidon raskauden tai runsauden vuoksi. Niinpä erityisesti keljassa tapahtuvaan rukouskilvoitukseen voidaan antaa helpotuksia, jotta fyysinen lepo mahdollistuisi.

– Poissa olemista aamupalveluksista ei pidetä munkeille soveliaana. Nostan kamilavkaa veljestömme vanhoille munkeille. He ovat 85-vuotiaita ja tulevat joka aamu kirkkoon rukoilemaan. Nuoremmat munkit ovat tässä mielessä paljon laiskempia kirkossa kävijöitä.

Luostaripäivä

Yleensä luostarit noudattavat niin sanottua kinobioottista eli yhteisöllistä luostarielämää korostavaa mallia, mutta Kykkon luostari on idiorytminen eli se korostaa vahvemmin yksilöllistä kilvoituselämää. Tässä mallissa yhteisiin ruokailuihin ei ole velvoitetta ja muutenkin kukin luostarin asukas saa säädellä itse elämäänsä. Isä Vasilioksen keskiverto päivä on seuraavanlainen:

Klo 3.30 herätys, klo 4.00 liturgiassa avustaminen sivukirkon palveluksessa, 05.30 avustaminen aamupalveluksessa ja liturgiassa, luostarin

pääkirkko, klo 7.00 aamiaisen, jonka jokainen nauttii keljassaan, 8.00 kuuliaisuustehtävä: kirkkovahti, 11.30 Lounas trapesassa, klo 13.00 kirjastossa kirjastonhoitajana, klo 16.00 ehtoopalvelus, klo 17.00 eläintenhoitoa, klo 18.00 päivällinen, klo 19.00 pieni ehtoonjälkeinen palvelus, jonka jälkeen keljarukoukset. Tämän jälkeen iltatoimet kukin munkki hoitaa omatahtisesti.

Seurakuntatyöhön

Kykkon luostari on rukouksen, kilvoittelun ja hengellisten rikkauksien lähteen lisäksi myös hiippakuntakeskus. Luostarinjohtaja, metropoliitta *Nikiforoksen* isällisen huolenpidon alaisuuteen kuuluvat myös maailmassa elävät kirkon jäsenet. Tämä merkitsee luostaripapistolle myös seurakuntatyöhön osallistumista. Isä *Vasilios* kertoo, että Troodos vuoristossa sijaitsevien kylien väkiluku on suurimman osan vuodesta vaatimaton, mutta kesällä alue muuttuu suosituksi lomaviikkoalueksi. Kyproslaiset pakenevat vuoristoilman viileyteen kesän helteitä pakoon. Tämä trendi näkyy myös pyhäkköjen arjessa. Kesällä Troodoksella sijaitsevien pyhäkköjen jumalanpalveluksissa osallistujamäärissä kasvua selkeästi.

– Hiippakuntamme on Kyproksen kirkon pienin mutta työlain alue hoitaa. Kykkon ja Tillirian metropoliitta *Nikiforoksen* alue muodostuu luostarin lisäksi seitsemästä pienestä vuoristokylästä, jotka sijoittuvat turkkilaisten hallinnoimalle alueelle. Juuri tämä on johtanut asioiden kulun siihen, että kylät ovat olleet pitkään kirkolliselta työltä pimennossa.

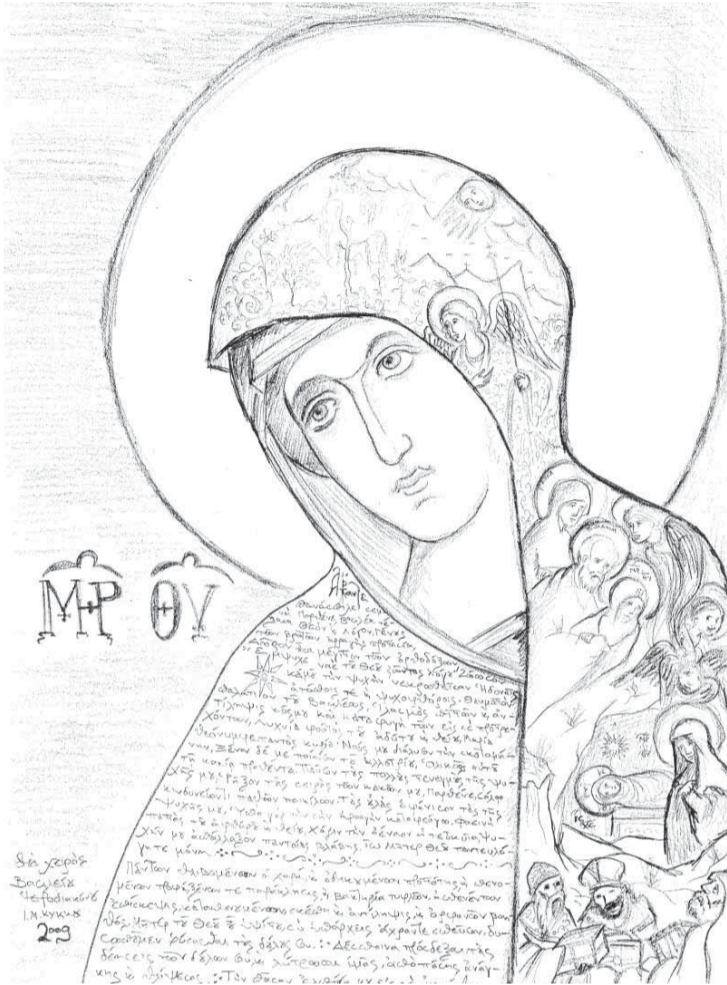
Munkki diakoni *Vasileios* kertoo, että metropoliitta *Nikiforoksen* aikaan tilannetta on yritetty aktiivisesti korjata. Nykyisin hiippakunnan kaikki neljä seurakuntapappia, luostarin pappismunkit ja munkki diakonit käyvät toimittamassa palveluksia vuoristokyliin pyhäköissä. Munkki diakoni *Vasilios* onkin ollut tervetullut voimavara vanhenevan papiston avuksi. Vuoristokyliin tunnetuun on suunnitteilla myös Kykkon sivuluostari, joka koostuisi nunnista. Tämän hankkeen toivotaan piristävän entisestään turkkilaisalueen ortodoksien hengellisen elämän vaalimista.

Maallistuminen voimistuu

Kyproksella on nähtävissä sama maallistumisen ilmiö kuin muuallakin Euroopassa.

Kirkon elämästä kiinnostavat lähinnä kasteet, häät ja hautajaiset sekä suurimmat kirkon juhlapäivät. Yhä kapenevampi suhde kirkkoon näkyy myös kyproslaisten arjessa. Ristinmerkki tehdään lähes olemattomalla tavalla ja kirkossa on palvelusten aikaan jatkuva kovaääninen puheensorina. Kesken palvelusten käydään myös tupakalla. Munkki diakoni *Vasilios* pohtii samalla myös itsekriittisesti sitä, missä määrin kirkko itse aiheuttaa ihmisten vieraantumisen

niin tutuksi. – Kerron esimerkin miten Kyproksella toimitaan. Hautausmaasta kaivettiin esiin nunnan luut. Ne puhdistettiin luostarissamme ja jätettiin aurinkoon kuivamaan. Sen jälkeen jäännökset vietiin kirkkoon, jossa toimitettiin muistopalvelus. Rukousten jälkeen jäännökset siirrettiin luuhuoneeseen ja Kristuksessa kilvoitelleen nunnan pääkalloon kirjoitettiin hänen nimensä. Isä *Vasilios* kertoo, että tämä

Munkki diakoni *Vasilios* piirtämä luonnos Kykkon Jumalanäidin ikonista.

itsestään.

– Palvelukset toimitetaan vanhalla antiikin kreikan kielellä, joita kansa ei ymmärrä lainkaan. Vaikka kouluissa luetaan antiikin kreikkaa, niin asenne siihen on sama, kuin Suomessa pakkoruotsin opiskeluun. Kirkossa tiedostetaan nämä ongelmat, mutta kielellisiin asioihin liittyy paljon syviä ilmaisuuksia ja teologiaan liittyviä kysymyksiä, joihin ei ole vielä löydetty hyviä vastauksia. Kirkko on suuren haasteen edessä myös Kyproksella.

Pyhänjäännökset Kyproksen kirkon arkea

Munkki diakoni *Vasilios* kertoo kirkkohistoriaa toteamalla, että varhaiskirkko vietti ehtoollista marttyyrien hautojen päällä. Tämän perinteen jatkumona myös Suomen kirkossa alttaripöydän päälle asetetaan antiminnsiliina, johon on sijoitettu reliikki. Pyhänjäännösten kanssa toimiminen on perinteisissä ortodoksisissa maissa arkipäivää. Pohjoismaissa tämä perinne ei olosuhteiden vuoksi ole tullut

tapa on hyvin yleinen myös maallikoiden kohdalla, sillä hautausmaatilaa on vähän. Näin hautatiloja saadaan uusiokäyttöön ja edesmenneen jäännökset siirretään vähemmän tilaa vievään paikkaan.

– Kyproksella olosuhteet ovat sellaiset, että ihminen maatu yleensä kolmessa vuodessa siten, ettei hänestä jää muuta kuin luut. Suomessa routa, pakkana ja erilainen maaperä hidastavat tätä prosessia.

Kyproksella on myös sellainen tapa, että jonkun pyhän ihmisen muistopäivänä hänen reliikkinsä tuodaan kirkkoon ja pappi epitrikiiliin pukeutuneena laittaa sen hänen ikoninsa viereen. Sen jälkeen toimitetaan suuri ehtoopalvelus ja seuraavana päivänä liturgia reliikkien ollessa esillä. Pyhiinvaeltajia kohtaan osoitetaan myös huomaavaisuutta siten, että heille tuodaan kunnioitettavaksi luostarin reliikkejä.

– Kykkon luostarissa reliikkejä on yli 200 kappaletta. Tämän vuoksi eri hiippakunnat usein pyytävätkin sieltä eri pyhien

reliikkejä lainaksi pyhien muistopäivien viettoon. Praasniekkajuhliin tuleekin ihan omanlainen tuntu muisteltavasta pyhästä, kun hänen reliikkinsä on läsnä.

Arvokkaimmat pyhänjäännökset Kykkossa ovat pyhän Johannes Krystostomoksen, pyhän parantaja Panteleimonin, pyhän Antipaana, marttyyri Mamaksen, apostoli Barnabaksen, pyhän Epifanos Kyproslaisen reliikit. Kyproksella on myös paljon kirkkoja, jotka ovat pyhitetty saman pyhän muistolle. Piispoille syntyy joskus hupaisia tilanteita, kun he joutuvat miettimään; missä pyhäkössä he tällä kertaa viettäisivät praasniekkajuhlaa. Ongelmaa usein helpottaa se, jos samalle pyhälle on osoitettu useampi muistopäivä vuoden aikaan. Näin eri pyhäköt ja niissä käyvät uskovaiset tulevat tasapuolisesti huomioiduiksi.

– Luostareissa on vuosisatojen saatossa opittu jo ulkoisesti erottamaan se, mitkä ovat pyhien ihmisten jäänteitä. Niiden väreissä on eroa. Tavallisen ihmiset luut ovat väriltään harmaat, mutta pyhillä ne ovat kullankeltaisia, ruskeita tai tummia. Kilvoittelijoiden luut usein tuoksuvat hyviltä ja niiden äärellä tapahtuu ihmeitä. Pyhän apostoli Barnabaksen reliikkien äärellä on muutama vuosi sitten eräs halvaantunut sai kävelykykynsä takaisin.

Suomessa pyhänjäännösten kunnioittamisen perinteeseen heitetään joskus varjoja ja epäillään, että kysymys olisi okkultismista. Isä *Vasileios* kertoo tähän liittyen tapauksen Kyprokselta. Paholaista palvovien ihmisten ryhmä oli käynyt kaivamassa hautausmaalta luita käyttäkseen niitä okkultistisia menojaan varten. Sillä kertaa he tietämättään kaivoivat ylös nunnan jäännökset.

– Saatananpalvojat yrittivät luiden avulla kutsua paholaista luokseen. He kokivat elämänsä järkytyksen, kun he kuulivat pelottavan äänen vastaavan heille, että esillä olevat nunnan jäännöksiä läsnäolo estää heidän toiveensa toteuttamista. Ääni kehotti heittämään jäännökset pois. Näin he tekivät. Eräs osallistuneista tuli kuitenkin katumukseen ja ilmoitti tapahtuneesta Kykkon luostarin isille. Samalla heille kerrottiin samaan okkultistiryhmään kuuluvasta henkilöstä, joka oli ottanut itselleen ristitatuoinnin. Paholaista kutsuessaan heitä pyydettiin poistamaan tilaisuudesta tämä tatuoitu henkilö, sillä ristin läsnäolo esti tilaisuuden jatkumisen.

Jukka Mäntymäki

Oulun seurakunnan tuolikampanja tuotti 12 800 €

Oulun ortodoksinen seurakunta kiittää lahjoittajia:

Metropoliitta Panteleimon Isä Unto ja Elisabet Lampinen Isä Eino ja Aino Hynninen Oulun ort. hiippakuntasäätiö Oulun ev.lut seurakuntayhtymä Oulun Karjalaseura ry Oulun seudun Salmikerho Pohjois-viena seura Muhoksen tiistaiseura Oulun tiistaiseura Raahen tiistaiseura Vihannin tiistaiseura Hartela-Forum Oy Ravintola Crecian Ahsola Orvokki Anttonen Tuula ja Lassi Arhippainen Timo Autio Paula Hamarus Reino Heikkilä Johanna ja Juhani Heikkilä Veli Matti Heiskanen Sirkka Hirvonen Maire ja Taisto Hänninen Maija ja Asko Ihatsu Isokoski Manja Jokiranta Tuula ja Jukka Jurvakainen Salme Karjalainen Kauppinen Sirkka Kiukas Annikki Koistinen Maire ja Mikko Koivula Veijo Kokkonen Soile ja Erkki Kolehmainen Raili Kurola Meeri ja Osmo Kuusiratit Laitinen Päivi Lomu Arja ja Martti Lomu Pirkko Maskonen Seppo Mäki Kari Mäkinen Minna Mätäsahot Ottavainen Anni ja Sulo Palsola Johannes Patronen Iri ja Petri Pekkala Raija Purola Sinikka Rontu Julia ja Pertti Pulliainen Rovio Eila Saari Kirsti Salmivaara Sirkka-Liisa Salonen Timo Sarkkinen Marja Saromaa Kaija Savola Reijo Savolainen Pentti ja Raija Tirilä Leila ja Tapani Tuntematon lahjoittaja Tuntematon lahjoittaja Turuset Valkonen Marja-Leena Vasko Leena ja Kari Vasko Nora ja Mikko Veikkolainen Elli Veikkolainen Seija Volotinen Eila ja Seppo Vuononvirta Pekka

Ortodoksien määrä kasvaa Suomessa

Suomen ortodoksisen kirkon kaksi vuosikymmentä kestänyt myönteinen väestökehitys jatkui myös vuonna 2009. Kirkon jäsenmäärä oli vuoden 2009 lopussa 61 253.

Jäsenmäärän lisäys oli 55 henkeä. Seurakuntiin liittyi jäseniä yhteensä 898 eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kirkosta erosi viime vuonna 650 henkeä, mikä puolestaan on hieman enemmän kuin 2008.

Kastettuja oli 578 ja kuolleita 724. Näiden lukujen suhde pysyi ennallaan. Sellaisia avioliittoja, jossa ainakin toinen oli ortodoksisen kirkon jäsen, solmittiin 386. Avioeroja kirjattiin 291.

Karjalan hiippakunnan 11 seurakuntaan kuului 21 243 jäsentä, Helsingin hiippakunnan kahdeksaan seurakuntaan kuului 32 720 ja Oulun hiippakunnan viiteen seurakuntaan 6926 jäsentä. Lintulan luostarin sisaristossa oli 12 ja Valamon luostarin veljestössä seitsemän jäsentä.

Kirkollishallituksessa pidettävässä keskusarkistossa oli kirjoilla 345 henkeä. Edellä mainittuihin lukuihin sisältyy myös poissaoleva väestö.

Kirkon jäsenistä noin joka kolmas on kirjoilla suurimmassa seurakunnassa Helsingissä, johon kuului vuoden 2009 lopussa 19 600 jäsentä. Seuraavina olivat Joensuu, Kuopio, Tampere ja Turku.

Oulun hiippakunnan jäsenmäärä laski

Oulun hiippakunnan seurakuntien jäsenmäärät 1.1.2009:

Oulu 2425 (-16 henkeä), Kajaani 1856 (-25), Kiuruvesi 537 (-39), Lappi 1167 (-20) ja Vaasa 1001 (+4).

Oulun hiippakunnan jäsenmäärä 1.1. 2009 6989 (-96).

Lisätietoja: Keskusrekisterin johtaja Harri Tajakka harri.tajakka@ort.fi puh. 0206 100 213

Ortodoksinen tiedotuskeskus

Hämärässä kaikki kissat ovat harmaita Epäjumalten hämärä

Tuhlaajapoika koki Isänsä talon ikävänä, ankean harmaana, vailla elämän iloa. Tuhlaajapoika koki Isänsä talon ikävänä, ankean harmaana, vailla elämän ilon. Sieltä hän lähti reippain mielin ja toivorikkaana "kaukaiseen maahan", maailman toreille ja turuille vain huomatakseen kuinka surullista on epäaito ilo, kuinka lähellä juopuneen nauru on itkua, kuinka petollista on ostettu ystävyyks ja rakkaus.

Pyhä Ambrosius Milanolainen kysyy: "Mikä voi olla kauempana kuin joutua eroon itsestään?" (Munkki Serafim. Tie ylösnousemukseen 2006). Tuhlaajapoika katui ja nöyrtyi ja siitä alkoi hänen uusi elämänsä Isän huomassa. Tuhlaajapojan tarinan opetus on alati ajankohtainen ja etenkin nyt, kun melkein kaikki mitä ylipäätään voidaan, on kaupallistettu ja viihteellistetty. Liian monet ihmiset kulkevat karnevalistisessa hämärässä etsimässä elämän tarkoitusta tai pakenemassa tunteita, joita emme kykene kohtaamaan - surua, masennusta, ahdistusta, syyllisyyttä, häpeää, katkeruutta, vihaa. Markkinahumuun emme kuitenkaan elämän ikäviä realiteetteja ja reunaehtoja pakoon pääse, eikä neonvalojen kirkkaassa loisteessa näkökykymme suinkaan parane, vaan päinvastoin, jatkuva valo- ja kuvatulva sokeuttaa. Viihde vieraannuttaa meidät itsestämme, todellisesta ydinminästä. Aistinautintojen perässä juokseva ihminen on yksilotteisuudessaan, pinnallisuudessaan ja harhaisuudessaan surullinen ilmentys.

Jatkuvassa karnevaalissa tunneskaala tyypistyy hetken teknokemiallisiksi huumaksi ja sitä seuraavaksi depressioksi. Monelle nykyihmiselle aito ilo ja suru ovat yhtä käsittämättömiä kuin vieras kieli. Kun kaikki markkinapaikat on koluttu ja koettu, niin mikään ei enää kosketa, mikään ei saa sielua väräjäämään. Lopulta ainainen äräytysähy sokaisee sielumme silmät ja kaikki kissat näyttävät meille harmaina, menetämme kyvyn nähdä elämän eri värisävyjä ja nyansseja.

Tästä epäjumalien hämärästä on vain yksi ulospääsy ja se kulkee paaston ja kilvoituksen portin läpi, jonka takana

Isä ja tuhlaajapoika keskustelevat. Bysanttilainen ikoniaihe 1300-luvulta. Lähde: Suuri paasto (Alexander Schmemmann), OV 1982.

odottaa päättymätön tie itsestä itseän.

Kilvoituksen tuska ja riemu

Paasto on pyhän Johannes Krysostomoksen mukaan ennen kaikkea paastoamista synnistä, ja synnin olemushan on etäntymistä Jumalasta. Paaston päätarkoitus on näin ollen päästä lähemmäksi Jumalaa ja tulla samalla tietoisiksi siitä, että olemme riippuvaisia ennen kaikkea Jumalasta ja vasta toissijaisesti omista todellisista ja kuvitelluista tarpeistamme ja himoistamme. Jumala on rakkaus ja himo on rakkauden vastakohta. Himo haluaa kaiken itselleen, himo ei ole vastavuoroista kuten rakkaus. Rakkaus vapauttaa, himo orjuuttaa; rakkaus rakentaa, himo hajottaa. Rakkaus haluaa antaa itsestään tai jopa itsensäkin toiselle ja antaessaan antaja saa vastarakkautta lahjaksi. Toisin on himon kanssa. Himo ei koskaan tyydyty, vaan sillä on taipumus vain vahvistua sitä tyydyttäessä. Aluksi täysin viaton kokeilu tai nautinnon hetki voi johtaa sairaalloiseen riippuvuuteen, jossa ihminen sitten vailla omaa tahtoa sätkee himon pillin mukaan. Näin ihminen tulee luovuttaneeksi Jumalan meillemme antaman valinnan vapauden pois himoilleen ja mielihaluilleen. Yksi paaston tarkoitus onkin konkreettisesti Jumalan meillemme suomaa valinnan ja tahdon vapautta: päätänkö minä valinnoistani vai tekeekö päätökset puolestani minun riippuvuuteni.

Onnistunut paasto tuo meille vapautta, valoa ja iloa.

Paastoamisessa, kuten kaikessa kilvoittelussa, on aina katkettuna ylpeyden siemen, joka voi huolimattomasti hoidettuna puhjeta kukkaan ja muuttaa paastoamisen omalla tahdonvoimalla tai paaston ulkoisilla merkeillä ylvästelyksi (Matt 6:16). Paastoaminen on pienen ja heikon ihmisen nöyrää taistelua, jossa hänen on alati turvauduttava Jumalan apuun. Tähän Tito Colliander (Kristityn tie 1991) antaa oivallisen neuvon: "Älä milloinkaan ole varma itsestäsi. Älä koskaan luota omaan voimaasi vastustaa minkäänlaista kiusausta, suurta tai pientä. Ajattele päinvastoin: lankean aivan varmasti, mikäli se riippuu minusta. Itseluottamus on vaarallinen kumppani: mitä vähemmän voimaa katsot omaavasi, sitä lujemmin seisot". Elämä on monella tapaa paradoksaalista, ja yksi ilmeisimmistä paradokseista on oman heikkouden ja rajallisuuden myöntämisestä saatu voima.

Nähdä häivähdys Jumalan luomattomasta valosta

Jumalan ensimmäinen käsky Ihmiselle eli Adamille oli paastokäsky (Moos. 2:17), ja Jeesus aloitti julkisen toimintansa paastoamalla. Paasto on sekä Vanhan että Uuden testamentin ydinsanomaa. Jumala ohjasi ihmisiä pidättäytymään toimimasta välittömien yllykkeiden mukaisesti ja kokemaan ja kohtaamaan

tästä pidättäytymisestä johtuva ahdistus. Ahdistus on, kuten tiedämme, sietämätön tunne ja pakenemme sen kokemista mitä moninaisimmin tavoin. Kokeminen on tekemistä vaikeampaa ja tästä on kysymys, kun tekemällä teemme elämästämme äärimmäisen kiireellisen minuuttiaikatauluineen. Emme tohdi jättää itsellemme aikaa kokemiseen ja näkemiseen, vaan pakenemme markkinahuumaan ja kiireeseen itseämme. Samalla menetämme tuntuman meissä olevaan Jumalan kuvaan, jota valaisee Jumalan luomaton valo. Kulutushysteria, viihde ja ainainen kiire lienevät niitä nykypäivän riivaajia, jotka lähetevät Jeesuksen omin sanoin "vain rukouksella ja paastolla" (Matt. 17:21).

Isien opetuksessa näkökyky asetetaan usein ajattelukyvyinkin edelle. Hyvä paastokilvoitus voi avata sisäiset silmämme näkemään jotain sellaista, johon järkikään ei yllä, näkemään häivähdyksen luomattomasta valosta. Sisäiset silmämme aukenevat sulkeamalla silmät tälle maailmalle, ylittämällä arjen ja tämän hetken kahleet, kurkottamalla kohti ikuisuutta. Rukous ja paasto ovat avainsanoja näkökykymme terävöitymiseen. Moni on saanut näkökykynsä takaisin yön pimeänä hetkenä ollessaan käpertyneenä itseensä elämän kuviteltu tai todellinen tyhjyys ja mielettömyys peittonaan. Siinä synkimänä ja apeimpana pienuuden ja avuttomuuden hetkenä on kirkkaus valaissut ihmisen sielun ja elämä on herännyt horroksesta. Jonkun toisen silmät aukenevat Jumalanpalveluksessa, kolmannen herättää jokin voimakas esteettinen elämys, teitä ja tapoja on monia. Viime kädessä näkökykymme on kuitenkin aina Jumalan armon varassa.

Viitoitus ja opastus kohti luomatonta valoa on selkeä: hiljennä vauhtia, käänny sitten Kilvoituksen tielle ja jatka sivuille vilkuilematta suoraan eteenpäin kunnes

... vaikenevat ihminen ja eläin, kuin pimeässä kuuluu kevään huhu: pian ilmat selkenevät - kuoleman voi ehkä piankin voittaa ylösnousemuksen voimaponnitus.

(Ote Pasternakin runosta Piinaviikolla. Kääntänyt M-L Mikkola)

Veli Matti Heikkilä

Antiokian ortodoksinen patriarkaatti, johon Syyria ja Libanon kuuluvat, on yksi vanhimmista ortodoksisista paikalliskirkoista. Sen juuret ovat syvällä Uuden testamentin maailmassa.

Apostolien tekojen kirjassa mainitaan Antiokian kaupunki paikkana, jossa ensimmäisen kerran kristinuskon otti vastaan suuri joukko ei-juutalaisia ihmisiä, kuten kyreneläisiä, foinikialaisia ja kreikkalaisia. Antiokiassa myös ensimmäisen kerran Kristuksen seuraajia kutsuttiin kristityiksi. (Ap.t. 11:26)

Nykyään Antiokian ortodoksisen patriarkaatin kuuluu noin 750 000 kristittyä. Patriarkaatti on Syyriassa ja Libanonissa 13 hiippakuntaa sekä lisäksi kuusi hiippakuntaa Pohjois- ja Etelä-Amerikassa. Kirkon johtajana on vuodesta 1980 toiminut patriarkka Ignatios IV. Patriarkaatin keskus sijaitsee Damaskoksessa, Syyrian pääkaupungissa.

Länsimaissa usein ajatellaan, että Lähi-idän kristityn vähemmistön on vaikea elää islamilaisen enemmistön keskellä. Muslimien kristittyihin kohdistamia vainoja lienee ollut vähemmän Lähi-idässä kuin kreikkalaisilla alueilla turkkilaisten vallan aikana. Syyrian ortodoksien mielestä islamia enemmän vahinkoa on vuosisatojen saatossa aiheuttanut roomalaiskatolisen kirkon harjoittama käännytystoiminta ortodoksien parissa historian eri vaiheissa. Kaikesta huolimatta kristinuskon on pystynyt elämään ja vaikuttamaan alueella jo kahden vuosikymmenen ajan. Se on nykyisin elinvoimaisempaa kuin mitä me eurooppalaisesta näkökulmasta voimme kuvitella.

Yksi Antiokian patriarkaatin elinvoimaisuuden näkyvimistä merkeistä on nuorison osallistuminen aktiivisesti kirkon jokapäiväiseen elämään. Jumalanpalveluksiin osallistuu runsaasti väkeä, joista silmiinpistävä huomattava osa on nuoria.

Syyrialaisen metropoliitta Eliaksen mukaan yksi tärkeimmistä syistä kirkollisen elämän kasvulle on ollut nuorison kylästyminen poliittisiin aatteisiin ja liikkeisiin. Tästä syystä Lähi-idän ortodoksinuoret ovat olleet näkyvästi mukana kansainvälisessä ortodoksisessa nuorisoliikkeessä. Nuorison tärkeys näkyy myös siinä, että seurakunnat tukevat taloudellisesti koululaisia ja yliopistopiskelijoita sekä auttavat nuoria löytämään työpaikkoja.

Kirkko on viime vuosikymmeninä panostanut voimakkaasti niin työnt-

Hiippakunnan teemavuosi 2010 Pyhiinvaellus - Kirkollinen matkailu

Syyria ja Libanon

Syyrialainen nunna Saydnayan luostarin luolaan kaivetussa kirkossa (400-luku). Kuva: Ortodoksinen kirkon historia, OKJ 1999.

kijöittänsä kuin jäseniensä kouluttamiseen. Balamandissa Libanonissa sijaitseva patriarkaatin teologinen koulu on opetuksen korkeatasoisuuden vuoksi kansainvälisesti arvostettu. Teologisen oppilaitoksen vieressä sijaitsee myös ortodoksinen kirkon perustama yliopisto, jossa voi saada sekä lääketieteen että humanististen ja teknisten alojen koulutusta.

Kirkon sosiaalinen rooli

Patriarkaatin hiippakunnissa, seurakunnissa ja joissakin luostareissa pidetään sunnuntaikoulua kaikenikäisille. Opetuksen sisältö vaihtelee oppilaiden tarpeitten mukaan. Tämä toimintamuoto on elintärkeä kirkon elävän jatkuvuuden kannalta. Lisäksi Syyrian parhaat koulut ovat kirkon ylläpitämiä. Kirkon ja

islamin varsin mutkattomasta vuorovaikutuksesta kertoo se, että niissä opiskelee myös muslimeja.

Lähi-idässä sosiaalinen työ köyhien, vammaisten ja muiden vähäosaisten parissa on suurelta osin kirkon ja muiden uskonnollisten yhteisöjen tehtävänä. Joillakin seurakunnilla on jopa omat pienet sairaalansa ja hammaslääkäriasemansa. Niissä annetaan ilmaista hoitoa kaikille uskonnosta riippumatta.

Paikallisseurakunnissa opetuksesta ja diakoniasta vastaavat pääasiassa maallikot. Perheitten keskinäisen vuorovaikutuksen edistäminen ja naistyö ovat tärkeällä sijalla. Jälkimmäinen auttaa nuoria naisia mm. löytämään työ- ja opiskelupaikkoja. Lisäksi nunnaluostarit ylläpitävät orpokojeja sekä osallistuvat ympäröivän kaupunki- ja kylämiljöön sosiaaliseen toimintaan.

Kristittyjä 11 prosenttia

Syyriassa kristittyjen osuus väestöstä on vain 11%, mistä suurin ryhmä on ortodoksit. Muita alueen kristillisiä kirkkoja ovat orientaalin syyrialais-ortodoksinen kirkko, melkiitit (Lähi-idän uniaatteja), roomalaiskatoliset ja heitä lähellä olevat maroniitit. Lisäksi alueella on joitakin pieniä protestanttisia yhteisöjä. Antiokian kirkko on pyrkinyt tarmokkaasti rakentamaan yhteyttä Lähi-idän hajanaisten ja riitaisten kristittyjen välille. Suhteet varsinkin orientaaliin syyrialaisortodokseihin ovat nykyisin läheiset, ja kirkkojen jäsenet voivat osallistua myös toisen kirkon toimituksiin, jos oman kirkon pappia ei ole saatavilla.

Kristilliset juuremme

Antiokian patriarkaatin suojissa elävät Syyrian ja Libanonin ortodoksit ovat kieleltään ja kulttuuriltaan arabeja. Jumalanpalvelus- ja rukousperinne on sama kuin meillä Suomen ortodoksisessa kirkossa. On vaikuttava kokemus osallistua meille suomalaisillekin tuttuun liturgiaan yli 1500 vuotta vanhassa kirkossa. Hartaat ihmiset ottavat pyhiinvaeltajan ystävällisesti vastaan. Väkeä käy kirkossa enemmän kuin maallistuneissa länsimaissa. Liturgia toimitetaan yksinkertaisen juhlallisesti – kuten meillä Suomessa. Ortodoksinen kristillisyytemme juuret ovat Lähi-idässä.

Syyria ja Libanon matkailukohteina

Syyria on nimellisesti demokraattinen tasavalta, mutta tosiasiaa se on Baath-puolu-

een hallitsema totalitaarinen valtio. Libanon oli käytännössä pitkään Syyrian miehittämä, ja maassa oli parikymmentätuhatta Syyrian sotilasta. Syyria vetäytyi Libanonista keväällä 2005.

Syyrian nykyinen presidentti Bashar Al-Assad on pitkäaikaisen ja nykyeurooppalaisesta näkökulmasta ylettömän henkilöpalvonnan kohteena olleen presidentti Hafez al-Assadin poika. Presidenttiperhe kuuluu šiialaiseen alaviittien ryhmään, joka mm. kunnioittaa Mariaa profeetta Jeesuksen äitinä. Osittain tästä syystä kristityillä on alueella verrattain hyvät olot.

Syyria on myös maallinen valtio, jonka lainsäädäntöön ei islam eikä muutkaan uskonnot ole vaikuttaneet ainakaan teoriassa. Kuitenkin islamin moraalikoodi vaikuttaa ihmisten jokapäiväisessä elämässä, mikä näkyy yhteiskunnan perhekeskeisyytenä. Itsevaltaisesti johdetun maan sisäpoliittisen kurin parhaita puolia on katurikollisuuden vähäisyys: matkailijat saavat olla rauhassa toisin kuin monissa muissa arabimaissa. Kaduilla on leppoisa hyörintä: muslimit ja kristityt, hunnutetut ja hunnuttomat, elävät sovussa rinnakkain. Syyriaa ei ole massaturismi pilannut. Siellä käy minimaalisen vähän turisteja vuosittain. Niinpä esimerkiksi Damaskoksen ja Aleppon vanhat kaupungit ovat säilyneet alkuperäisen koskemattomina vaikkapa Kairoon ja Istanbuliin verrattuna. Paikalliset ihmiset suhtautuvat länsimaiseen turistiin kohteliaasti ja vieraanvaraisesti. Syyriassa välttää ongelmat noudattamalla hyviä tapoja.

Libanon leimaa ranskalaisen kulttuurin vaikutus, mikä näkyy kaikessa elämänmenossa. Ihmiset ovat pääosin syyrialaisia rajanaapureitaan vauraampia. Pääkaupunki Beirut oli osittain sisällissodan runtelema vielä kymmenen vuotta sitten.

Mikäli suunnittelee matkaa em. maihin, kannattaa seurata Suomen ulkoministeriön matkustustiedotteita, joissa päivitetään säännöllisesti kunkin kohdemaan turvallisuus-ym:t tilanteet: www.ulkoasianministerio.fi

Lisätietoja Syyriasta löytyy myös Suomi-Syyria yhdistyksen nettisivuilta www.syria.fi Kirkollisista kohteista löytyy tarkempaa tietoa patriarkaatin nettisivuilta www.antiochpat.org. Mikäli haluaa luoda kontaktia Antiokian patriarkaattiin, kannattaa tiedustella asiaa arkkipiispan kansliasta Kuopiosta.

Marko Patronen

Keskustelu patriarkan kanssa

Olin metropolilta Ambrosiuksen johtaman seurueen mukana tapaamassa patriarkka Ignatiosta keväällä 2000. Patriarkka kertoi, että Antiokian kirkko panostaa ennen kaikkea kristillisyyden laatuun. Arabialueilla on vahvaa uskonnollisuutta, toisin kuin maallistuneessa Euroopassa.

Syyriassa kirkko ei voi hyödyntää toiminnassaan julkisen median suomia mahdollisuuksia. Näin ollen sen täytyy korostetusti pyrkiä elämään ihmisten rinnalla jokapäiväisessä elämässä. Silti ortodoksit nähdään Syyriassa. Se tiedetään mitä he tekevät, sanovat ja miten käyttäytyvät.

Vaikka ortodoksisella kristillisyydellä on vanha historia, sen täytyy elää nykypäivää, ei nojata menneisyyteensä. Hieman kärkevin sanoin patriarkka sanoi ortodoksien olevan sairastuneita omasta menneisyydestään. Ortodoksisuutta ei nykyään tule tulkita vain historian tapahtumien kautta. Vaikka kirkolla on muinainen jumalanpalvelus, ikoni- ja lauluperinne, niin silti kirkko elää tässä ajassa.

Keskustelun käännyttyä ortodoksien suhteesta islamiin, patriarkka peräänkuulutti suvaitsevaisuutta ja kristillisessä veljeydessä kasvamista.

Patriarkka Ignatios pahoitteli, ettei maailmanlaajuinen ortodoksinen kirkko ole kyennyt kutsumaan koolle yleisortodoksista kirkolliskokousta yli 1000 vuoteen. (Marko Patronen)

*Oi Kristus, sinä tie
ja totuus, lähetä
Jumalansynnyttäjän
rukouksien tähden
palvelijoillesi kuten
muinoin Tobiaalle
matkatoveriksi enkelisi...
(Rukouksesta matkalle
lähtevien puolesta)*

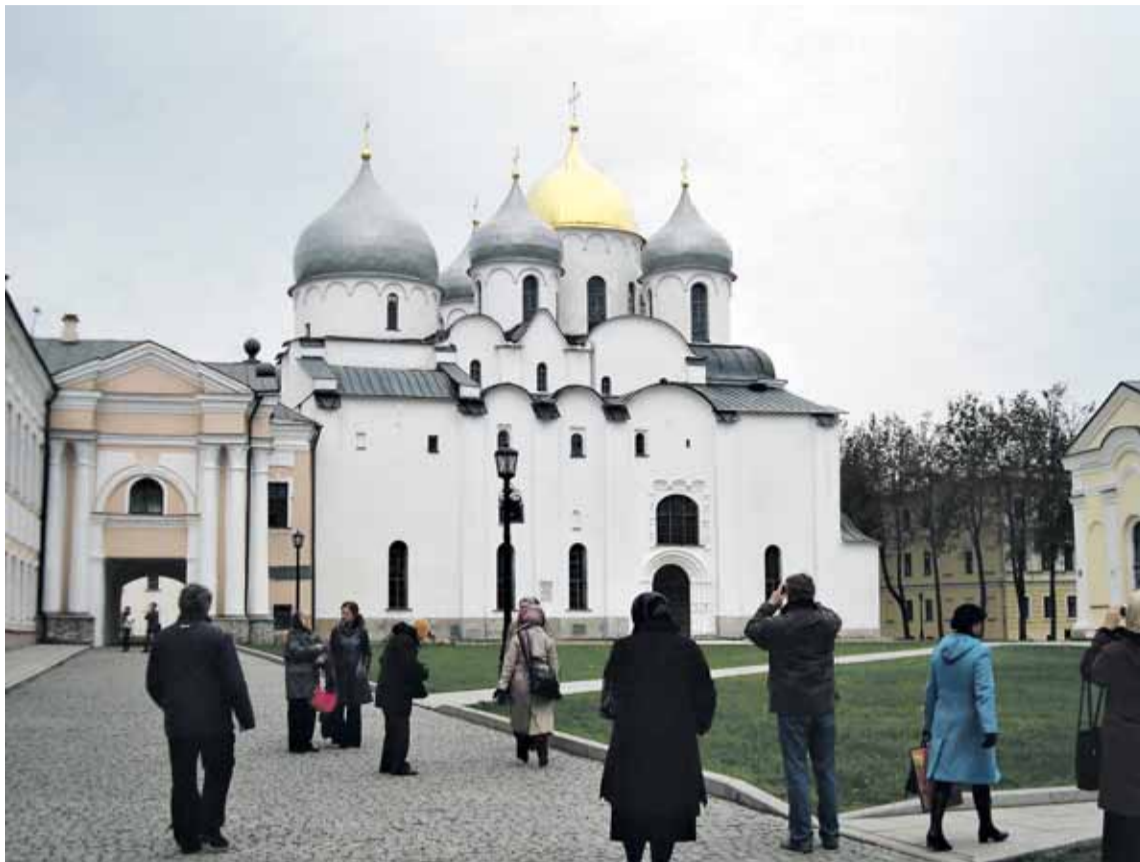
Rovaniemen tiistaiseura teki pyhiinvaellusmatkan Viroon ja Venäjälle 5.-9.10.2009. Matkanjohtajamme *Inkerin Peuna* lukemat matkamiehen rukouksen sanat tuodittivat meidät aamuvarhaisella matkaan Tallinnan satamasta kohti etelää. Helsingissä joukkoomme liittyi vielä muutama matkailainen sekä tulkkimme *Irina Honkaselkä*.

Sadunhohtoinen Petersi

Saavuimme ensimmäiseen etappiimme Petersin luostariin Virossa. Tervetulleeksi meidät toivotti luostarin muurien ulkopuolella oleva pyhän arkkienkeli Mikaelin kirkko ja sen seinustalla alati päivystävä Kristuksen tähden houkka. Kuljimme hetken muurin vierustaa, kunnes eteemme avautui satumainen näky: luostarin kirkkojen tornit ja kupolit loistivat syysauringossa kultaisina ja sinisinä tähtikuvioiden, itse kirkot ja rakennukset valkeina, punaisina, vihreinä, kellertävinä. Paikallinen oppaamme Olga kertoo, että kronikan mukaan itse Jumalanäiti valitsi luostarin paikan, siunasi sen ja on suojellut sitä perustamisesta lähtien. Niinpä Petersin luostari on toiminut katkotta perustamisestaan lähtien (v. 1473). Upean Petrovskaya-tornin portin kautta pääsimme ihailemaan itse luostarialuetta, johon kuuluu kymmenen kirkkoa. Niistä vanhin on neitsyt Marian kuolonuneen nukkumisen katedraali ihmeitätekevistä ikoneineen.

Peterissä saimme tutustua myös yhteen matkamme merkillisimmistä asioista, hiekkakiviluoliin. Luostarialueen alapuolella n.15-20 metrin syvyydessä risteilee luonnon muovaama luolasto, jonka yhteispituus on 240 metriä. Kristuksen ylösnousemuksen kirkon vieressä on pieni ovi, josta astuimme eteisentapaiseen tilaan. Saimme palavat tuohukset käteemme ja vaelasimme jonossa munkkiveljen johdolla luoliin. Tänne on haudattu vuosisatojen kuluessa yli 14 000 vainajaa. Arkkuja ei ole peitetty, vaan näimme niiden olevan vain vieri viereen pinottuina. Ilman lämpötila pysyy kesät talvet 5-15 plusasteessa, eikä kosteutta voi havaita missään. Ilma on raiakasta ja tuoksutonta. Vaellamme hämmennyneen kunnioituksen vallitessa äänettöminä

Rovaniemeläisiä Virossa ja Venäjällä

Pyhän Sofian (jumalallisen Viisauden) katedraalin lännenpuoleinen julkisivu Novgorodin Kremliissä. Musta rautaportti tuotu sotasaaliina Ruotsin Sigtunasta. Valokuva: Ritva Naakka.

ja ihmetellen. Erään käytävän päähän on pystytetty Athosvuorelta tuotu suuri puuristi, jonka juurelle on tuotu kukkia. Kukat kuuluvat pysyvän luolissa tuoreina viikkoja, jopa kuukausia. Laulamme ristin juurella "Saata oi Kristus..." Aika on pysähtynyt. Aivan kuin olisimme jossakin olevaisen ja olemattomuuden välillä. Tähän voisi vain jäädä.

Pihkova, kirkkojen kaupunki

Bussi jatkaa matkaa. Seuraillemme Velikaja-joen kulkua ja saavumme illan koitteessa Pyhän Olgan kaupunkiin Pihkovaan (Pskov), 60 km:n päähän Peteristä. Ruhtinatar Olga oli viikinkipäällikkö Rurikin pojan venäläinen vaimo, joka elettyään kauan pakanana kääntyi lopulta kristinuskoon 900-luvulla. Käydessään synnyinseudullaan Velikaja-joen rannalla hän näki näyn, jossa kolme kirkasta sädettä valaisi joen. Tälle paikalle hän rakennutti Pyhän Kolminaisuuden kirkon ja perusti Pihkovan kaupungin. Ensimmäiset luostarit rakennettiin 1100-luvulla. Nykyinen Pyhän kolminaisuuden luostari on järjestyksessä neljäs.

Kiiruhdimme vigiliaan luostarin muurien sisälle. Taas aika pysähtyy hetkeksi. Munkkiveli lauloi kuin toisen maailman säveliä. Matkailainen rauhoittui. Muutamat seurueestamme pääsivät näkemään tavallisesti lukitun pääkirkon

kuuluisan 7-kerroksisen ikonostaasin ja ihmeitätekevät ikonit.

Pihkovassa kerrotaan olleen 1400-luvulla yli 150 kirkkoa. Nykyään on toiminnassa 36. Hotellimme edessä meitä tervehti jyhkeä graniittipatsas: Venäjänmaan ruhtinatar Olga suoraryhtisenä viikinkikuningattarena suurikokoinen risti rinnallaan. Ikoneissa Olga sen sijaan on kuvattu nuorena ja erityisen kauniskasvoisena.

Pushkinin seurassa

Seuraavan päivän omistimme Venäjän kansallisrunoilija *Aleksander Pushkinille* (1799-1837). Parin tunnin matkan päässä Pihkovasta tutustuimme Mihailovskajan museoalueeseen, jossa ovat mm. Pushkinin vanhempien maatila ja hänen ystäviensä maatila, Trigorskoje, monine rakennuksineen, puistoinen ja kukkaistutuksineen. Söimme maahan pudonneita omenia ja nautimme maiseista. Kuvittelimme, miten Pushkin on viettänyt täällä karkotusvuotensa jouduttuaan tsaarin hallinnon epäsuosioon samoillen metsissä, lukien ja keskustellen rakkaimman ystävänsä, Njanjan, kanssa. Loppupäivästä pistäydymme vielä läheisessä luostarissa, jonka alueelle Pushkin ja hänen isovanhempansa on haudattu. Laskimme kukkia hänen hautaristinsa juurelle ja lauloimme "Ollos iäti muistettu.."

Mahtava Novgorod

Seuraavana aamuna kuljettamme *Pertti Vaarala* suuntasi bussin keulan kohti tarunhohdoista Novgorodia. Olhavanjoen varrella oleva ikivanha kauppapaikka oli merkittävä varjaagien, slaavilaisten ja suomalais-ugrialaisten heimojen kohtauspaikka ja Bysanttiin johtavan idäntien etappi. Novgorodin kukoistukseen liitetään ruhtinas *Wladimirin* nimi. Häntähän pidetään koko Venäjänmaan yhdistäjänä ja kristinuskoon saattajana (v.988).

Astelimme jälleen sisään kremliin, jonka portissa on uskomaton vuosiluku 859. Kremlin alueen Jaroslavin puoli oli Hansaliiton aikana erityisesti kauppiaiden ja liikelämän keskus. Arvokkaiden tavaroiden varastoja oli paljon kirkkojen suojissa. Kirkkoja on täällä vieri vieressä 1100- ja 1200-luvuilta. Vanhan novgorodilaisen arkkitehtuurin tunnusmerkkejä ovat mm. pienet, pitkänomaiset ikkunat, ulkoseinään kuvatut holvinmuotoiset kaaret, neliönmuotoinen pohjapiirros, suipohkot liekkikupolit, valkeaksi rapattu tiilipinta. Milloin mistäkin päin tulevia hyökkäyksiä vastaan kirkot antoivat suojan ympäristön asukkaille. Erikoisena yksityiskohtana huomasimme muutaman kirkon keskuskupolin ristissä poikkipuun alla puolikuun: islaminuskoisten hyökkäykset torjuttiin.

Olhavanjoen toisella rannalla ns. Sofian puolella vaikuttavin on varmaan mahtava pyhän Sofian katedraali, joka rakennettiin v.1445-50. Kirkon sisällä havaitsimme konkreettisesti ajan vaikutuksen. Alkuperäinen lattia on paikoin toista metriä nykyistä alempana. Restaurointi ja kaivaukset sekä sisällä että ympäristössä ovat tässäkin pyhäkössä kesken. Jäänteitä 1500- ja 1600-luvun freskoista on löydetty. Jyhkeä on myös sotasaaliina Sigtunasta tuotu rautainen kirkon ovi, joka on tarinan mukaan valmistettu Magdeburgissa v. 1187.

Pyhän Sofian kirkon kallein aarre lienee Anna Novgorodilaisen pyhäinjäännökset. Anna oli viikinkikuningas Olavi Sylikuninkaan tytär Ingegerd (Irina, s.v.1000), joka annettiin vaimoksi Venäjälle ruhtinas Jaroslaville (myöh. Jaroslav Viisas). Leskeksi jäätyään Irina vihittiin nunnaksi Annan nimellä. Meitä suomalaisia innoittaa tietysti myös se fakta, että juuri tässä yhä Sofian katedraalissa Mikael Agricola edusti Ruotsia rauhanneuvotteluissa 1550-luvulla.

Novgorodin alueella vierailimme myös Pyhän Georgios Voittajan luostarissa, jonka pääkirkko (v:lta 1119) kuten myös alueen muutkin kirkot ja rakennukset kärsivät pahoin toisen maailmansodan aikana, jolloin Novgorod oli saksalaisten miehittämä. Tätäkin kaunista aluetta korjataan onneksi menestyksellisesti.

Sofiankirkon lännenpuolella aukiolla kohoaa mahtava Tuhatvuotinen Venäjä -muistomerkki, joka on pystytetty v.1862.

Vitoslavlitsyn ulkoilmamuseon alueella tutustuimme koristeelliseen pohjoisvenäläiseen puuarkkitehtuuriin ja osallistuimme sadonkorjuuajan kaalijuhlaan.

Kotiin

Viides matkapäivä. Edessä kahden päivän ajomatka kotiin Rovaniemelle. Mieli oli täysi. Nähtävää oli niin kyllin, että sitä on vaikea purkaa edes sanoiksi. Jokainen varmaan itseksensä työstää kokemaansa. Mielen täyttää kiitollisuus. että vielä sain tämänkin nähdä. Kiitollisena ajattelen myös koko matkaseuruettamme ja jokaista erikseen.

...että hän sinun kunniaksesi varjelsi heidät terveinä suojellen heitä kaikesta pahasta, oi ainoa ihmisiä rakastava. (Rukouksesta matkalle lähtevien puolesta)

Kerttu Junnonen

Пост

(из книги свт. Тихона Задонского «Сокровище духовное, от мира собираемое»)

Как видим, есть пост телесный, есть пост и душевный. Телесный **пост** - когда чрево постится от пищи и питья. Душевный **пост** - когда душа воздерживается от злых помыслов, дел и слов. Изрядный постник тот, кто удерживает себя от блуда, прелюбодеяния и всякой нечистоты.

Изрядный постник тот, кто воздерживает себя от гнева, ярости, злобы и мщения. Изрядный постник тот, кто наложил на язык свой воздержание и удерживает его от празднословия, сквернословия, безумия, клеветы, осуждения, лести, лжи и всякого злоречия.

Изрядный постник тот, кто руки свои удерживает от воровства, хищения, грабежа, и сердце свое - от желания чужих вещей. Словом, добрый постник тот, кто от всякого удаляется зла.

Видишь, христианин, пост душевный. Полезен нам пост телесный, так как служит к умерщвлению наших страстей. Но пост душев-

ный нужен непременно, потому что и телесный пост без него ничто.

Многие постятся телом, но не постятся душой.

Многие постятся от пищи и питья, но не постятся от злых помыслов, дел и слов - и какая им от того польза?

Многие постятся через день, два и более, но от гнева, злопамятства и мщения поститься не хотят.

Многие воздерживаются от вина, мяса, рыбы, но языком своим людей, подобных себе, кусают - и какая им от того польза? Некоторые часто не касаются руками пищи, но простирают их на мздоимство, хищение и грабеж чужого добра - и какая им от того польза?

Истинный и прямой пост - воздержание от всякого зла.

Если хочешь, христианин, чтобы тебе пост полезен был, то, постясь телесно, постись и душевно, и постись всегда. Как налагаешь пост на чрево свое, так наложи на злые мысли свои и прихоти.

Да постится ум твой от суетных помышлений.

Да постится память от злопамятства.

Да постится воля твоя от

злого хотения.

Да постятся очи твои от худого видения: «отврати очи твои, чтобы не видеть суеты» (См. Пс 118:37).

Да постятся уши твои от скверных песен и шептаний клеветнических.

Да постится язык твой от клеветы, осуждения, кощунства, лжи, лести, сквернословия, и всякого праздного и гнилого слова.

Да постятся руки твои от биения и хищения чужого добра.

Да постятся ноги твои от хождения на злое дело.

Уклонись от зла и сотвори благо (Пс 33:15; 1 Петр 3:11).

Вот христианский пост, которого Бог от нас требует.

Покайся, и, воздерживаясь от всякого злого слова, дела и помышления, учись всякой добродетели, и будешь всегда перед Богом поститься.

Если вы поститесь в ссорах и распрях, и бьете рукою смиренного, зачем предо Мною поститесь, как ныне, чтобы голос ваш был услышан. Не такой пост Я избрал и день, в который смирит человек душу свою, когда согнет шею свою,

как серп, и подстиляет под себя рубище и пепел. Не такой пост назовете постом приятным, не такой Я избрал, - говорит Господь. - Но разреши всякий союз неправды, разрушь все долги, записанные насильно, отпусти сокрушенных на свободу, всякое писание несправедное раздери, раздробляй с алчущими хлеб твой, и нищих, не имеющих крова введи в дом; когда увидишь нагого, одень его, и от единокровного твоего не укрывайся.

Тогда откроется, как заря, свет твой, и исцеление твое скоро возрастет, и правда твоя пойдет пред тобою, и слава Господня будет сопровождать тебя. Тогда ты воззовешь, и Господь услышит; возопиешь, и Он скажет: «Вот Я! Когда ты удалишь из среды твоей ярмо, перестанешь поднимать перст и говорить оскорбительное, и отдашь голодному душу твою и напитаешь душу страдальца: тогда свет твой взойдет во тьме, и мрак твой будет как полдень» (Ис 58: 4-10).

Kristlaazz ceerkav lij vaalmštõõttâm jõnn pââ'zztem

Ouddâl-ko ceerkav ualddad jõnn pââ'zztem ääi'j de tõt alddad siõmnaï nu'tt što vuõssân lie vaalmštõõttâm neä'ttel. Ortodokslaž liturgilaž preedna kooll, što juõss'kaž jõnn prääzne⁹³ lebe ceerkavii'jj podd - e'jjpei'vv, rosttov, jõnn pââ'zztem „õõ'ted da nääi't vaalmštad mi'jjid oudd'itte. Ceerkav teätt mij äptemvuõđ sirdddâđ sörkk õuud miõlâst nu'bbe. Nâi't mij vaalmštõõttâp täazz ej'jpeivvo odd jielmä Kristõõzze.

Pâ'zzlâštampââ'sspeei'v kontakist laüllap nääit':

»Šurr, jeä'rmmvuõ'tte vuõi'ggeeja, fi'ttjõõzz u'vddi, čuõ'rbi u'čtee'l da vääivsi staañ, raavâd, raai fi'ttjed muu čaddman. Ton, Ee'jj Sää'nn, uu'vd mu'nne mätt'tõõzz saa'nid. Kiõčč, mon jiom tuõlle njuhččman čuârvvmeš Tu'nne: Äärmlaž, a'rmm muu, reäksa.«

Pââ'zztemmo'lidva koon toubddep Jefrem Sirianee'kk molidven kooll nâi't:

»Šurr, muu jie'llman Vääldlaž. Čõõgg mu'st lää'skesvuõđ, kuddtemésvuõđ, vä'lddhaal da tu'sšmainstem jioõgg. Uu'vd mu'nne, Tuu kääzzkasad, siõl puu'ttesvuõđ, jäkktemvuõđ, keäll'jemvuõđ da rää'kkesvuõđ jioõgg. Oi Koongõs da Šurr, uu'vd, šti jiom viljjan suudče, tõ'l bloušlõõvvum leäk Ton ä'kkpââjas. Amen.«

Erkk Leu'kk Lumisalmi

Oulun seurakuntakeskus on vihitty käyttöön

Oulun evankelis-luterilaisten seurakuntien ja piispa Samuel Salmen tervehdyksen tilaisuuteen toivat Oulun tuomiorovasti Matti Pikkarainen (oik.) ja Kiimingin seurakunnan kirkkoherra Pauli Niemelä. Valokuva: Jukka Mäntymäki.

Oulun metropoliitta Panteleimon siunasi seurakuntakeskuksen käyttöön sunnuntaina 20.12.2009 liturgian jälkeen. Tilaisuudessa oli runsas vierasjoukko.

Juhlaan olivat tervehdyksensä lähettäneet Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo ja Joensuun piispa Arseni. Arkkipiispa totesi tervehdyksessään, että Oulu on tiede- ja yliopistokaupunki jossa asuu muun muassa opiskelijoita

ja maahanmuuttajia. Hän toivoi, että uusi seurakuntakeskus voisi olla kutsumassa myös näitä ryhmiä mukaan seurakunnalliseen toimintaan. Seurakuntaa onnittelivat myös Oulun evankelis-luterilaisen hiippakunnan piispa Samuel Salmi, Oulun evankelis-luterilaiset seurakunnat ja Oulun kaupunki.

Oulun Heinäpäässä sijaitsevalle katedraalin tontille valmistunut seurakuntakeskus on yksikerroksinen ja noin 600 neliömetrin suuruinen.

Seurakunnan juhlapäivänä metropoliitta Panteleimon vihki katedraalin lukijaksi, Oulun yliopistossa biokemiaa opiskelevan Reijo Kinnusen. Valokuva: Jukka Mäntymäki.

Siinä sijaitsevat kirkkoherran viraston lisäksi seurakuntasali ja monipuoliset toimitilat.

Rakennuksen peruskiven siunaustilaisuus toimitettiin 30.3.2009 klo 13.00. Samassa yhteydessä peruskiveen upotettiin metalliputkeen sijoitettu informaatiopaketti; joka sisälsi tietoa siunauspäivään liittyvästä maailmantilanteesta. Putkeen laitettiin myös Ortodoksinen kalenteri (2009), uusin Paimen Sanomat -lehti (2/2009), sekä siunauspäivän- ja sitä edeltäneiden päivien sa-

nomalehtiä. Urakka eteni ripeästi ja harjannostajaisia vietettiin 6.11.2009.

Valmistunut seurakuntakeskus maksoi Oulun seurakunnalle 1,8miljoonaa euroa. Alun perin rakennusprojekti lähti liikkeelle entisten toimitilojen vakavien homeongelmien vuoksi. Seurakuntakeskuksen on suunnitellut oululainen arkkitehtitoimisto Väisänen ja rakennustöistä vastasi Hartela-Forum -yhtiö.

Jukka Mäntymäki

Seurakuntakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2010

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta, Torikatu 74, 90120 Oulu, p. 044 511 5741, sähköposti: oulu@ort.fi.

Kirkkoherranvirasto on avoinna arkisin klo 9 – 12, p. 044 511 5741

Kirkkoherra Bogdan Grosu, p. 044 511 5742
Kanttori Laura Aho, p. 044 511 5743
Nuoriso- ja diakoniatyöntekijä Petri Aho, p. 044 511 5744
Katedraalin isännöitsijä Kari Vasko, p. 044 511 5745
2. pappi isä Kuisma Suopela, Tervola, p. 0400 393 091
2. kanttori Helena Matsi, Kemi, p. 044 511 5748

OULU

Pyhän Kolminaisuuden katedraali
Torikatu 74
Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

La 13.2. klo 18 Vigilia
Su 14.2. klo 10 Liturgia
Su 14.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
Ma 15.2. klo 18 Katumuskanoni
Ti 16.2. klo 18 Katumuskanoni
Ke 17.2. klo 18 Katumuskanoni
Pe 19.2. klo 18 Paastoliturgia
La 20.2. klo 18 Vigilia
Su 21.2. klo 10 Liturgia
Pe 26.2. klo 18 Paastoliturgia
La 27.2. klo 18 Vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 28.2. klo 10 Liturgia
Ke 3.3. klo 18 Paastoliturgia
La 6.3. klo 18 Vigilia, isä Aleksej Sjöberg, suomi-slaavi
Su 7.3. klo 10 liturgia, isä Aleksej Sjöberg, suomi-slaavi
Ke 10.3. klo 18 Paastoliturgia
Pe 12.3. klo 18 Paastoliturgia
La 13.3. klo 18 Vigilia
Su 14.3. klo 10 Liturgia
Ke 17.3. klo 18 Paastoliturgia
To 18.3. klo 9 Suuri katumuskanoni
Pe 19.3. klo 18 Paastoliturgia
La 20.3. klo 18 Vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 21.3. klo 10 Liturgia
Ke 24.3. klo 18 Vigilia
La 27.3. klo 10 Liturgia, Lasa-

ruksen lauantai
La 27.3. klo 18 Vigilia
Su 28.3. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai
Ma 29.3. klo 18 Paastoliturgia
Ke 31.3. klo 18 Yleinen sairaanvoitelu
To 1.4. klo 18 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia
Pe 2.4. klo 10 Suuren perjantain aamupalvelus, 12 kärsimysevankeliumia
Pe 2.4. klo 13 Suuren perjantain ehtoopalvelus
Pe 2.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus
La 3.4. klo 10 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia
La 3.4. klo 23.30 Puolilyöpalvelus
La 4.4. klo 24 Ristisaatto ja aamupalvelus
Su 4.4. klo 1 Liturgia, Herran pääsiäinen
Su 4.4. klo 16 Suuri ehtoopalvelus
Ma 5.4. klo 10 Liturgia ja ristisaatto, lasten pääsiäinen

MUHOS

Kristuksen kirkastumisen rukoushuone
Kärpöntie 1
Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

To 18.2. klo 18 Katumuskanoni
Pe 5.3. klo 18 Paastoliturgia
To 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän ilmestys
Ti 30.3. klo 18 Paastoliturgia

VIHANTI

Jumalanäidin suojeluksen rukoushuone
Vanha Ouluntie 26
Isännöitsijä Heikki Hilakivi
p. 050 603 94

Ke 17.2. klo 18 katumuskanoni
La 27.2. klo 10 Liturgia
La 27.3. klo 10 Liturgia, Lasa-

RAAHE

Jumalanäidin temppeliin käymisen rukoushuone
Brahenskatu 2
Isännöitsijä Lea Kuusirati
p. (08)223 8316

Su 28.2. klo 10 Liturgia
Ke 10.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
Su 28.3. klo 10 Liturgia, pal-

KEMI

Johannes Kastajan kirkko

Lehtokatu 31
Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6052

Su 14.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
To 18.2. klo 18 Katumuskanoni
La 20.2. klo 18 Vigilia
Su 21.2. klo 10 Liturgia
Ke 3.3. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
Ke 24.3. klo 18 Vigilia
To 25.3. klo 9 Liturgia, Neitsyt Marian ilmestysjuhla
La 27.3. klo 18 Ehtoopalvelus ja virpovitsojen siunaaminen
Su 28.3. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai
Ke 31.3. klo 18 Yleinen sairaanvoitelu
To 1.4. klo 18 Suuren torstain liturgia
Pe 2.4. klo 13 Suuren perjantain ehtoopalvelus

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko
Lukiokatu 1
Isännöitsijä Antero Hyytiäinen
p. (016)443 044

La 13.2. klo 18 Vigilia
Su 14.2. klo 10 Liturgia
Ke 17.2. klo 18 Katumuskanoni
La 20.3. klo 18 Vigilia
Su 21.3. klo 10 Liturgia
Ma 29.3. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
Pe 2.4. klo 10 Suuren perjantain aamupalvelus, 12 evankeliumia Kristuksen kärsimyksistä
Ma 5.4. klo 10 Liturgia, kirkas maanantai

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone
Martinniementie 206
Isännöitsijä Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

Ti 16.2. klo 18 Katumuskanoni
La 6.3. klo 18 Vigilia
Su 7.3. klo 10 Liturgia
Ti 30.3. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
La 3.4. klo 10 Suuren lauantain liturgia

TERVOLAN VAREJOKI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuone

Tsasounantie 34
Isännöitsijä Anja Suopela
p. (016)437 492

Ma 15.2. klo 18 Katumuskanoni
La 27.2. klo 18 Vigilia
Su 28.2. klo 10 Liturgia
Ke 17.3. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
Pe 2.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus
La 3.4. klo 23.30 Pääsiäisyön jumalanpalvelukset

KUUSAMO

Ev.lut. seurakuntatalo

Ti 16.2. klo 18 Katumuskanoni

Niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu

Havu Felix Johannes Honkamäkilä, Kiiminki
Enni Kerttu Aleksina Meripaasi, Oulu
Ellen Inkeri Salonen, Utajärvi
Katarina Sarala, Tornio

Herra vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Paavo Matias Alalauri ja Paula Hanneli Tyyskä, Kempele
Anssi Veikko Sakari Riekkä ja Maria Kristiina Latva-Ranta, Oulu

Ikuinen muisto

Erkki Raineri Alanen 59 v. Keminmaa
Aulis Juka 61 v. Muhos
Katri Luukas 87 v. Tornio
Vilho Maukku 76 v. Oulu
Vilho Myllyselkä 77 v. Muhos
Viktor Patronen 81 v. Oulu
Pentti Retsu 74 v. Muhos
Roope Rinne 87 v. Kemi
Kalevi Tajakka 79 v. Tyrnävä

Tervetuloa seurakuntaan

Risto Kasperinen Ekorre, Kemi
Irina Alekseevna Hietamäki, Kalajoki
Ismo Juhani Hänninen, Oulu
Sinikka Tellervo Järvensalo, Kalajoki
Timo Erkki Olavi Kärki, Kuusamo
Vanessa Maria-Emilia Leinonen, Oulu
Eugenia Mazurina, Kemi
Andrey Mololkin, Oulu
Seija Anneli Mäkinen, Vihanti
Jaana Kristiina Ramstedt, Kempele
Kati Jessica Timonen, Oulu

Kemin lastenkerho

Ke 3.3. klo 16.30
Ke 24.3. klo 16.30

La 27.3. klo 15.00 virpovitsatalkoot

Miestenpiiri

Ma 22.2. klo 18 Kemin kirkossa
Ma 29.3. klo 18 Tornion kirkossa

Papisto ekumeenisessa paastoseminaarissa Rokualla 23.-25.2.
Isä Kuisma lomalla 8.-14.3.
Kanttori Helena lomalla 8.-14.3.

Varejoen pääsiäinen

Pe 2.4. klo 18 Aamupalvelus
La 3.4. klo 23.30 Puolilyöpalvelus
klo 24 aamupalvelus ja liturgia ja n klo 02.00 pääsiäisateria Varejoen koululla

Tervetuloa kokemaan, kuinka pääsiäisen ilo ja valo syttyvät hiljaisten vaarojen keskelle, pohjoisen lumiseen kylään. Tiedustelut isä Kuismalta 0400 393 091

KAJAANIN SEURAKUNTA

Kirkkoherranvirasto on avoinna ti, to ja pe klo 9-12 ja 13-15 puh. (08) 633 030
Virkatodistusten tilaukset puh. 044 511 5741 tai sähköpostilla oulu@ort.fi

Vuoden 2010 aikana jäsenrekisteri siirtyy Suomen ortodoksisen kirkon keskusrekisterin hoidettavaksi.
Ajantasaisia uutisia, tapahtumia ja ilmoituksia voi seurata seurakunnan kotisivuilla osoitteessa www.ort.fi/kajaani

Kirkkoherra Pentti Hakkarainen, p. (08) 633 0310, (08) 627 619 (koti)
Rovasti Kauko Ivanoff, p. 0400 275 111
Kanttori Hannakaisa Mönntinen, p. 040 574 5237

KAJAANI Kristuksen kirkastumisen kirkko
Kirkkokatu 17
Isännöitsijä Markku Mustonen
p. 050 384 7222

Seurakuntakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2010

La 13.2. klo 18 Sovintosunnuntain vigilia
 Su 14.2. klo 10 Liturgia
 Su 14.2 klo 18 Suureen paastoon laskeutumisen suuri ehtoopalvelus
 Ke 17.2. klo 18 Suuri ehtoonjälkeinen palvelus (katumuskanoni)
 To 18.2. klo 18 Suuri ehtoonjälkeinen palvelus
 La 20.2. klo 18 Vigilia
 Pe 26.2. klo 18 Paastoliturgia
 La 27.2. klo 18 Gregorios Palamaksen sunnuntain vigilia, metropoliitta Panteleimon
 Su 28.2. klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon
 Pe 5.3. klo 18 Paastoliturgia
 Ke 10.3. klo 18 Paastoliturgia
 Pe 12.3. klo 18 Paastoliturgia
 Su 21.3. klo 10 Maria Egyptiläisen sunnuntain liturgia
 Ke 24.3. klo 18 Jumalansyntyttäjän ilmestysjuhlan vigilia
 To 25.3. klo 10 Liturgia
 Pe 26.3. klo 18 Paastoliturgia
 La 27.3. klo 9 Lasaruksen lauantain liturgia
 La 27.3. klo 18 Herran Jerusalemiin ratsastusjuhlan vigilia
 Su 27.3. klo 10 Liturgia
 Ke 31.3. klo 10 Paastoliturgia, metropoliitta Panteleimon
 To 1.4. klo 18 Suuri ehtoopalvelus ja Basileios Suuren liturgia
 Pe 2.4. klo 10 Ristin pääsiäisen aamupalvelus
 Pe 2.4. klo 13 Ristin pääsiäisen suuri ehtoopalvelus
 Pe 2.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus
 La 3.4. klo 10 Ylösnousemuspääsiäisen ehtoopalvelus ja liturgia
 La 3.4. klo 23.30 Ylösnousemuspääsiäisen puoliyönpalvelus, aamupalvelus ja liturgia

SOTKAMO

Jumalansyntyttäjän suoje-luksen kirkko
Rauhantie 13
Isännöitsijä Vappu Korhonen
 p. (08) 666 1811

Ke 3.3. klo 18 Paastoliturgia
 La 6.3. klo 18 Ristinkumartamisen sunnuntain vigilia
 Su 7.3. klo 10 Liturgia
 Ke 31.3. klo 18 Paastoliturgia

KUHMO

Karjalan valistajien kirkko
Koulukatu 47
Isännöitsijä Martti Palviainen
 p. 040 726 6352

Su 14.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
 Su 21.2. klo 10 Liturgia
 Su 28.2. klo 10 Liturgia
 La 13.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 14.3. klo 10 Liturgia
 La 20.3. klo 18 Ehtoopalvelus

Ke 24.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 To 25.3. klo 10 Liturgia
 La 27.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 28.3. klo 10 Liturgia

PALTAMO

Jumalanäidin kuolonneen nukkumisen rukoushuone

Talonpojantie 3
Isännöitsijä Liisa Mähönen
 p. (08)871452

Su 14.3. klo 10 Johannes Siinailaisen sunnuntain liturgia

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone

Keskuskatu 1
Isännöitsijä Matti Vainio
 p.050 462 2129

Ke 17.2. klo 18 Katumuskanoni
 Su 7.3. klo 10 Liturgia
 To 1.4. klo 18 Herran pyhän ehtoollisen asettamisen liturgia

KUIVAJÄRVI

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone

Kuivajärventie 196
Isännöitsijä Jyrki Huovinen
 p. 0400 284711

Su 14.2. klo 10 Liturgia
 Su 21.3. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet ja tapahtumat

Su 21.2. klo 10 Liturgia Ensio ja Aila Väänänen kodissa Pelsonsuolla
 To 4.3. klo 10 Karoliinan kamarissa Bysantin hengellisyden vaikutteita Kalevala eepoksessa, isä Pentti Hakkarainen

Kristukseen kastetut

Markus Indrek Heikkilä, Puolanka
 Jouni Mikael Pyykkönen, Kuhmo

Ikuinen muisto

Sirkka Liisa Komulainen, 70 v.
 Sinaida Keränen, 90 v.
 Armas Memonen, 81 v.

Tervetuloa seurakuntaan

Ljubov Jakovleva, Puolanka
 Veronika Frolova, Puolanka
 Veikko Rönkkö, Ristijärvi
 Maija Ellen Penna, Kuhmo
 Arto Kalevi Karppinen, Kajaani
 Jouni Mikael Pyykkönen, Kuhmo

Nina Pöysä, Kajaani
 Anneli Mitrunen, Kajaani

Lastenkerhot

Kajaanin lastenkerho kerho- huoneessa, os. Väinämöisen- katu 29
 Ohjaaja Tarja Hukkanen p. 0500 773 094

Sotkamon lasten- ja nuorten- kerho Sotkamon ev lut seurakuntatalon takkahuoneessa os. Kainuuntie 39 Ohjaaja Andra Aldea-Partanen p. 0400 574 198
 Kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä

Kassia naisten piiri ja tiistai- seurat

Kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 Kiuruvesi
 p./fax (017) 752 278, e-mail: kiuruvesi@ort.fi
 Virasto avoinna ke klo 11 - 13.
 Virkatodistukset tulee tilata Oulun ortodoksisesta seurakunnasta ma - pe klo 9-12
 p. 044 511 5741, e-mail: oulu@ort.fi

Seurakunnan kotisivut löytyvät osoitteesta www.ort.fi/fi/kirkko_palvelee/srk/kiuruvesi

Kirkkoherra Antero Petsalo, Luhtapolku 3, 74700 Kiuruvesi
 Gsm 050 527 1026, e-mail: antero.petsalo@ort.fi

KIURUVEESI

Pyhän Nikolaoksen kirkko
Niemistenkatu 6

Ma 1.2. klo 18 Vigilia
 Ti 2.2. klo 9 Liturgia, Heramme Jeesuksen Kristuksen temppeliinkäyminen
 La 6.2. klo 10 Liturgia, vainajien muistopäivä
 Su 14.2. klo 10 Liturgia
 Su 14.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
 Ke 17.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Pe 26.2. klo 17.30 Katumuk-

sen sakramentti
 Pe 26.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 Ke 3.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 3.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 6.3. klo 18 Vigilia
 Su 7.3. klo 10 Liturgia, ristinkumartamisen sunnuntai
 Ke 17.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 17.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 To 25.3. klo 9 Liturgia, Jumalansyntyttäjän Neitseen Marian ilmestys
 La 27.3. klo 18 Vigilia
 Su 28.3. klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon, Herran ratsastus Jerusalemiin
 Ke 31.3. klo 16.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 31.3. klo 17 Yleinen sairaanvoitelun sakramentti ja ennen pyhitettyjen lahjain liturgia, suuri keskiviikko
 To 1.4. klo 18 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 2.4. klo 15 Suuren perjantain ehtoopalvelus, hautauskuva kannetaan keskelle kirkkoa, Kristuksen ristiltä ottamisen muisto
 Pe 2.4. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautauksen muisto
 La 3.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus, aamupalvelus ja liturgia, pääsiäisyö

Muut tilaisuudet

Ti 9.2. klo 17.30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa. Vuosikokous
 To 18.2. klo 13 Karjalaisten tarinakerhon vuosikokous srk-salissa
 Ti 23.2. klo 17.30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
 Ke 3.3. Ortodoksiapiiri illan palvelusten jälkeen

KARVOSKYLÄ

Kristuksen kirkastumisen kirkko

Jokikyläntie 7
Isännöitsijä Jarmo Pylkkönen
 P. 040 5706 936

Ti 16.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Su 28.2. klo 10 Liturgia
 Ke 24.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti ja klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 Pe 2.4. klo 10 Suuren perjantain 12 kärsimysevankeliumia

Muut tilaisuudet

Ti 16.2. klo 18 alkavan palveluksen jälkeen Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 20.2. klo 15 Samovaari-

kerho Karvoskylän kirkossa, teemana suuri paasto ja katumuksen sakramentti
 Ti 16.3. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 20.3. klo 15 Samovaari-kerho Karvoskylän kirkossa, teemana akatistos
 Ti 20.4. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 24.4. klo 15 Samovaari-kerho Karvoskylän kirkossa, teemana pääsiäisaika kirkossa

YLIVIESKA

Suvannon kappeli
Renssulantie 12

Su 21.3. klo 10 Liturgia

PYHÄSALMI

Profeetta Elian rukoushuone

Vesitorntie 15
Isännöitsijä Marja-Leena Maksimainen
 P. 040 708 8751

Su 7.2. klo 10 Liturgia
 To 18.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 27.2. klo 18 Vigilia
 Su 14.3. klo 10 Liturgia
 Ti 30.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti ja klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia, Suuri tiistai

KYTÖKYLÄ

Jumalanäidin syntymän rukoushuone

Kytökyläntie 724
Isännöitsijä Pekka Hytönen
 P. 044 4252 889

Ma 15.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Su 21.2. klo 10 Liturgia
 Pe 19.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti ja klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 3.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Suuri Lauantai

SÄILYTTÄKÄÄ TÄMÄ LEHTI. Tulemme vähentämään ilmoittelua paikallislehdissä. Vain muutoksista ilmoitetaan.

Ikuinen muisto

Arvi Jeminen 79 v Pyhäjärvi
 Lyydia Niskanen 90 v Kiuruvesi

Tervetuloa seurakuntaan

Martti Meuronen, Pyhäsalmi

Seurakuntakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2010

Tuohuskerho

Lapsille ja nuorille, kokoontuu Kiuruvedellä kirkon seurakuntatalissa joka toinen torstai klo 17.30. Tuohuskerhoa ohjaa Outi Petsalo.

Ikonipiiri

Kansalaisopiston ikonipiiri kokoontuu joka toinen torstai klo 17 ikonimaalauhuoneessa kirkon yläkerrassa. Tervetuloa uudet maalarit mukaan toimintaan.

Kirkkoherra Antero Petsalo on lomalla 10. - 13.3.2010.

VAASAN SEURAKUNTA

Kirkkoherranvirasto on avoinna keskiviikkoisin klo 13 – 16 (suurina juhlapäivinä suljettu). Osoite: Koulukatu 45, 65100 Vaasa. Puh. (06) 317 2620, faksi (06) 312 4063, sähköposti: vaasa@ort.fi. Virkatodistukset saa Oulun ortodoksisesta seurakunnasta, puh. 044 511 5741 tai sähköpostilla oulu@ort.fi.

Kirkkoherra Matti Wallgrén, puh. 050- 3520 735, sähköposti: matti.wallgren@ort.fi; kanttori Jenni Hakkarainen, sähköposti: jenni.hakkarainen@ort.fi, puh. 044 3010974

VAASA

Pyhän Nikolaoksen kirkko Kasarmintori

Isännöitsijä Hannu Hakala

La 13.2. klo 18 Vigilia
Su 14.2. klo 10 Liturgia, sovintosunnuntai
Su 14.2. klo 14 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus, Suuri paasto alkaa
Ma 15.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 17.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
To 18.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Pe 19.2. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
Pe 26.2. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain

liturgia
La 27.2. klo 18 Vigilia
Su 28.2. klo 10 Liturgia, Gregorios Palamaksen sunnuntai
Ke 10.3. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
La 13.3. klo 18 Vigilia, metropoliitta Panteleimon
Su 14.3. klo 10.00 Liturgia, Johannes Siinailaisen sunnuntai, metropoliitta Panteleimon
Ke 17.3. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
To 18.3. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 24.3. klo 18 Vigilia, Neitsen Marian ilmestys
To 25.3. klo 10 Liturgia, Neitsen Marian ilmestys
La 27.3. klo 18 Vigilia, palmusunnuntai, virbovitsojen siunaus
Su 28.3. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai
Ma 29.3. klo 9 Suuren maanantain aamupalvelus
Ti 30.3. klo 9 Suuren tiistain aamupalvelus
Ke 31.3. klo 9 Suuren keskiviikon aamupalvelus
Ke 31.3. klo 18 IX hetki ja Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
To 1.4. klo 9 Suuren torstain aamupalvelus
To 1.4. klo 18 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia
Pe 2.4. klo 9 Suuren perjantain aamupalvelus ja 12 kärsimysevankeliumia
Pe 2.4. klo 14 Suuren perjantain ehtoopalvelus ja Kristuksen hautakuvan esiinkantaminen
Pe 2.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus ja Kristuksen hautauspalvelus
La 3.4. klo 9 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia
La 3.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus, ristisaatto, aamupalvelus ja liturgia, Herran pääsiäinen
Ma 5.4. klo 10 Liturgia ja ristisaatto, lasten pääsiäinen
Ti 6.4. klo 10 Liturgia ja ristisaatto

KOKKOLA

Pyhien Simeonin ja Hannan rukoushuone Katariinankatu 3

Isännöitsijä Nadeshda Kurki
p. 0400 998 883

La 6.2. klo 18 Vigilia
Su 7.2. klo 10 Liturgia
Ti 16.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
To 18.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 17.3. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
Ke 24.3. klo 18 Vigilia, Neitsen Marian ilmestys
To 25.3. klo 10 Liturgia, Neit-

seen Marian ilmestys
To 1.4. klo 18 Suuren perjantain aamupalvelus, 12 kärsimysevankeliumia
Pe 2.4. klo 14 Suuren perjantain ehtoopalvelus ja Kristuksen hautakuvan esiinkantaminen
Pe 2.4. klo 17 Suuren lauantain aamupalvelus ja Kristuksen hautauspalvelus
La 3.4. klo 23.30 Ristisaatto, aamupalvelus ja liturgia, Herran pääsiäinen

PIETARSAARI

Pyhän profeetta Elian ja pyhän Annan rukoushuone

Narsinkatu 2

Isännöitsijä Leif Sandvik
p. (06) 724 8634

Ma 15.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
La 20.2. klo 18 Vigilia
Su 21.2. klo 10 Liturgia, ortodoksisuuden sunnuntai
Su 28.2. klo 10 Hetkipalvelus
Ke 3.3. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
La 20.3. klo 18 Vigilia
Su 21.3. klo 10 Liturgia, Maria Egyptiläisen sunnuntai
Su 28.3. klo 10 Hetkipalvelus
Ke 31.3. klo 18 IX hetki ja Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia
To 1.4. klo 9 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia
La 3.4. klo 9 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia
Ma 5.4. klo 10 Liturgia, 2. pääsiäispäivä

LAPUA

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Koulukatu 7
Isännöitsijä Hannu Korkeamäki
p. (06) 437 6936

Ti 16.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Su 21.2. klo 10 Liturgia
Ke 10.3. klo 18 Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia (EPL)
Su 21.3. klo 10 Liturgia
La 27.3. klo 10.00 Liturgia

KAUHAJOKI

Ev.lut seurakunnan virastotalon kokoushuone Kyntäjätie 1

Su 7.3. klo 10 Liturgia

SEINÄJOKI

Seinäjoen ev.lut. seurakunnan seurakuntatalo Alakuljunktatu 2

Su 21.3. klo 10 Liturgia

TOHOLAMPI

Ev.lut srk:n seurakuntakoti Lampintie 7

Ke 3.2. klo 18 Ennen Pyhitettyjen lahjain liturgia

VETELI

Honkakappeli Vetelin Tunkkarissa Emäntäkouluntie 51

Su 14.2 klo 10 Liturgia

Ikuinen muisto

Juudin Arvi, Soini, 70v.
Ekman Faina, Kaskinen, 84v.

Tervetuloa seurakuntaan

Huohvanainen Marika
Hämäläinen Marita
Kuusisto Jere
Sjöberg Aleksej, Alexandra, Ilarion, Marita ja Nicolas

Virbovitsatalkoot

Perinteiset virbovitsatalkoot pidetään seurakuntatalossa tiistaina 23.3. kello 18.00. Tuothan mukana pajunkisvoja, joista voimme askarrella hienoja virbovitsoja.

Pääsiäisyön tarjoilu

Tervetuloa auttamaan pääsiäisyön tarjoilussa. Voit osallistua ruokaa laittamalla, kattamalla tai itsellesi sopivimmalla tavalla. Ota yhteyttä kirkkokahvien yhteydessä kirkkokahvien järjestäjiin, kanttoriin tai pappiin.

Vaasan pyhän Nikolaoksen kirkko hakee vapaaehtoisia kirkon ylläpitotehtäviin

Pyhän Nikolaoksen kirkon perustettu erilaisia tiimejä hoitamaan erilaisia vapaaehtoisuustehtäviä. Näitä on mm. myynti-, siivous-, koristelu- ja tekstiili- ja huoltotiimit. Jokaiseen tiimiin mahtuu vielä uusia vapaaehtoisia. Ota yhteyttä johonkin kirkon tiimin jäseneseen, kanttoriin tai pappiin. Tervetuloa mukaan pitämään huolta kauniista kirkostamme!

LAPIN SEURAKUNTA

Ounasvaarantie 16, 96400 Rovaniemi. Puh: (016) 312 361, email: lappi@ort.fi
Kanslia avoinna: Ti 10-14.
Kanslian puhelinpäivystys: Ma-pe 9 -15. Virkatodistustilaukset sähköpostitse kanslian ollessa suljettuna.

Kirkkoherra Viatcheslav (Slava) Skopets, p. 0400 178 744
Kanttori Kai Tulehmo, p. 040 8131265

Matkapappi Kauko Makkonen, 0400 294 849
Matkakanttori Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326

ROVANIEMI

Pyhän Apostoli Andreuksen kirkko Ounasvaarantie 16

Isännöitsijä Leena Aura
p. 040 7597029

La 13.2. klo 18 Vigilia
Su 14.2. klo 10 Liturgia
Su 14.2 klo 18 Ehtoopalvelus, sovintosunnuntai
Ma 15.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 17.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
La 20.2. klo 18 Vigilia
Su 21.2. klo 10 Liturgia
La 27.2. klo 18 Vigilia
Su 28.2. klo 10 Liturgia
Ke 3.3. klo 18 Ehtoopalvelus, Ortodoksia-kerho
La 6.3. klo 18 Vigilia, ristin kumartumisen sunnuntai, metropoliitta Panteleimon
Su 7.3 klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon
La 13.3. klo 18 Vigilia
Su 15.3. klo 10 Liturgia
La 20.3. klo 10 Akatistos Jumalansynnyttäjälle
Ke 24.3. klo 18 Vigilia
To 25.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Jumalansynnyttäjän ilmestys
To 25.3. klo 18 Ehtoopalvelus ja ekumeeninen ristisaatto
La 27.3. klo 10 Liturgia, Lasaruksen lauantai
La 27.3. klo 18 Vigilia, virpomisvitsojen siunaaminen
Su 28.3. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai
Ti 30.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
Ke 31.3. klo 18 Yleinen sairanhoidon

Seurakuntakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2010

To 1.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, ehtoollisen asettamisen muisto
 Pe 2.4. klo 9 Aamupalvelus, 12 kärsimysevankeliumia
 Pe 2.4. klo 14 Ehtoopalvelus, hautakuvan esiin kantaminen
 Pe 2.4. klo 18 Aamupalvelus, Herran hautaamisen muistopalvelus
 La 3.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia
 La 3.4. klo 23.30 Puoliyöpalvelus
 La 3.4. klo 24 Aamupalvelus ja liturgia, Herran Pääsiäinen
 Ma 4.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, 2. pääsiäispäivä, lasten pääsiäinen

Rovaniemen päiväkeskus

Su 14.2. klo 13 Rukoushetki

KEMIJÄRVI

Kemijärven ev.lut. seurakunnan kerhotalo (entinen pappila)

To 18.2. klo 18 Katumuskanoni
 Ke 10.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia

SODANKYLÄ

Sodankylän ev.lut. seurakuntatalon kappeli

Ti 16.2. klo 18 Katumuskanoni
 Ke 17.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia

IVALO

Pyhän Nikolaoksen kirkko Rantatie 22

Isännöitsijä Aulikki Lumisalmi
 p. (016) 661657

Su 14.2. klo 18 Ehtoopalvelus, suuren paaston alku
 Ke 17.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 20.2. klo 18 Vigilia
 Su 21.2. klo 10 Liturgia, ortodoksisuuden sunnuntai
 Ke 3.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
 La 6.3. klo 10 Liturgia, vaina-

Seuraavan numeron päivitetty tiedot

toimitussihteerille viimeistään tiistaina 9.3. 2010

jien muistelu
 La 27.3. klo 18 Vigilia
 Su 28.3. klo 10 Liturgia, kirkkokahvit, palmusunnuntai
 Ke 31.3. klo 18 Yleinen sairaanvoitelun sakramentti
 Pe 2.4. klo 15 Ehtoopalvelus, hautakuvaikonin esiin kantaminen, suuri perjantai
 Pe 2.4. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautauksen muisto
 La 3.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, suuri lauantai

Männikön palvelukoti, Ivalo

La 20.2. klo 10 Liturgia
 La 27.3. klo 10 Liturgia

SEVETTIJÄRVI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Sevettijärventie 9065

Isännöitsijä Uljaana Kiviniemi
 p. 040 7167653

Ti 16.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Ke 17.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
 Ke 24.3. klo 18 Vigilia
 To 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän ilmestys
 La 3.4. klo 23.30 Puoliyöpalvelus
 La 3.4. klo 24 Ristisaatto, aamupalvelus
 Su 4.4. klo 1 Liturgia, kirkkokahvit, Herran pääsiäinen

NELLIM

Pyhän Kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Siikajärventie 64

Isännöitsijä Helena Määttä
 p. 040 7538427

La 13.2. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 14.2. klo 10 Liturgia, sovintosunnuntai
 To 18.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 27.2. klo 18 Vigilia
 Su 28.2. klo 10 Liturgia, Gregorios Palamaksen sunnuntai
 Su 14.3. klo 10 Liturgia, Johannes Siinailaisen sunnuntai
 To 30.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia, suuri tiistai
 To 1.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, ehtoollisen asettamisen muisto, suuri torstai
 Pe 2.4. klo 9 Suuren perjantain ehtoopalvelus, 12 kärsimysevankeliumia
 Ma 5.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, kirkkokahvit, lasten pääsiäinen

KEVÄJÄRVI

Pyhien Boriksen ja Glebin tsasouna

Isännöitsijä Mikko Rantala

p. 0400 308950

Ma 15.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni

ENONTEKIÖ, HETTA

La 20.3. klo 18 Vigilia, Enontekiön ev.lut kirkko
 Su 20.3. klo 11 Liturgia, Enontekiön ev.lut. nuorisotilat

Seurakuntatoimintaa

Kirkkokuoro

Kirkkokuoroharjoitukset torstaisin klo 18.00 seurakuntasalilla. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (040 8131265).

Lähetyspiiri

Lapin ortodoksisen seurakunnan Lähetyspiirin syystalven kokoontumisen ajat ma 1.2., 15.3., klo 18.30. Kaikki ortodoksisesta lähetystyöstä kiinnostuneet ovat tervetulleita! Lähetyspiirin puheenjohtaja i. Slava Skopets (0400 178744).

Lasten kerho

Lasten kerho pidetään kerran kuussa sunnuntain päivänä. Kerho alkaa 9.45 seurakuntasalilla ja jatkuu kirkossa noin klo 10.30. Kaikki 3-8 v. seurakuntalaiset ovat tervetulleita kerhon toimintaan! Kevät-talven kerho kokoontuu 21.2., 14.3. (virpomisvitsojen askartelu), ma 5.4. (kirkkokellojen soittaminen), 30.5. (kevätretki). Lisää tietoja Maarit Karttunen (040 5359497).

Ortodoksia-kerho

Tule syventämään tietämystäsi ortodoksisen kirkon elämästä. Ortodoksia-kerho on tarkoitettu kaikille ortodoksisesta teologiasta kiinnostuneille. Kerho pidetään kerran kuussa keskiviikkoisin Rovaniemen p. Andreaxen kirkossa. Kerho alkaa klo 18 ehtoopalveluksella ja jatkuu noin klo 18.30 seurakuntasalilla. Kokoontumisen ajat: 13.1., 17.2., 3.3. Lisää tietoja i. Slava Skopets (0400 178744).

Tiistaiseura

Kevättalven kokoontumiset: 9.2. kokoontutaan Pirkko Tuiskun kotona (040 7326053)
 23.2. kokoontutaan Elli ja Raimo Rämeeen kotona (040 5214337),
 9.3. kokoontutaan Oili Erosen kotona (0400 292194),
 25.3. virpomisvitsojen tal-

koot liturgian jälkeen klo 12 seurakuntasalilla, keittolounas ja klo 18 ekumeenisen illan myyjäiset, ev.lut seurakuntasalilla.
 puheenjohtaja Inkeri Peuna
 040 0138051.

Diakoniatoimikunta

Puheenjohtaja Maija Karvonen 050 5465247
 Laskiaislounas su 14.2. liturgian jälkeen noin klo 11.30

Naisten piiri

Puheenjohtaja Kerttu Junnonen 050 3556580

Ikonimaalauspiiri

Rovaniemen alue Raili Arstila 040 7714608
 Kemijärven alue Ritva Imporanta 0400 193650

Seurakunnan tapahtumia

Laskiaislounas 14.2.2010

Sunnuntaina 14.2. 2010 liturgian jälkeen seurakuntasalissa (Ounasvaarantie 16, Rovaniemi) diakoniatoimikunta järjestää lounaan, myyjäiset ja arpajaiset toimikunnan työn hyväksi. Tervetuloa!

Ekumeeninen ristisaatto 25.3.2010

Torstaina 25.3. Lapin ortodoksinen seurakunta ja Rovaniemen seurakunta järjestävät yhteisen, perinteisen ekumeenisen ristisaaton.

Ohjelma:

klo 18 Ehtoopalvelus, Rovaniemen pyhän Andreaxen kirkossa

klo 18 Ristisaatto pyhän Andreaxen kirkosta Rovaniemen evankelis-luterilaiseen kirkkoon

klo 19 Vesper, Rovaniemen evankelis-luterilainen kirkko

klo 19.30 Tee-ilta, myyjäiset ja arpajaiset Rovaniemen seurakunnan seurakuntasalilla

Ohjelmassa mukana isä Slava Skopets ja pastori Vesa-Pekka Koivuranta

Kirkko televisiossa

La-su 3.-4.4. klo 23.55-03.00
 Pääsiäisyön aamupalvelus ja liturgia Uspenskin katedraalista Helsingistä. Toimittaa metropoliitta Ambrosius.
 YLE TV 1

Ortodoksiset jumalanpalvelukset Yle radio 1

Su 14.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus, Johannes Teologin kirkko, Joensuu

Ti 17.2. klo 18 Katumuskanoni, Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko, Hamina

Su 21.2. klo 11 Liturgia, Pyhän Kolminaisuuden katedraali, Oulu

Ke 3.3. klo 18 Paastoliturgia, Pyhän Nikolaoksen katedraali, Kuopio

Su 7.3. klo 11 Liturgia, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen kirkko, Hämeenlinna

Su 21.3. klo 11 Liturgia, Profeetta Elian kirkko, Ilomantsi

Pe 2.4. klo 18 Suuren perjantain ehtoopalvelus, Uspenskin katedraali, Helsinki

La 3.4. klo 32.55 Pääsiäisyön aamupalvelus ja liturgia, Uspenskin katedraali, Helsinki

Ortodoksiset hartaudet Yle radio 1

Aamuhartaus

klo 6.15 ja 7.50

La 27.2. Arkipiispa Leo, Kuopio

La 20.3. Pastori Mikael Sundkvist, Lahti

Iltahartaus

klo 18.50

Ti 16.2. Rovasti Jarmo Hakkarainen, Joensuu

Ti 16.3. Kirkkoherra Viatcheslav Skopets, Rovaniemi

Pilkahdus elokuva- tapahtuma pimeyden ytimessä

Oulun
kaupunginkirjaston
Pakkala-salissa la
13.2.2010 klo 13

Oulun ortodoksisen hiip-
pakuntasäätion, Tuiran
evankelis-luterilaisen
seurakunnan ja Oulun
Elokuvakeskuksen järjestä-
mä uskonnon ja elokuvan
suhdetta pohtiva Pilkahdus-
tapahtuma oli viime vuonna
komedian sävyttämä.

Tapahtuma saa tänä vuonna
tummempaa sävyn. Tapahtu-
man kokonaisuus raken-
tuu *Pirjo Honkasalon* ohjaa-
man pitkän dokumentin
"Tanjuska ja 7 perkelettä"
ympäri, jossa tarjotaan pil-
kahdus pimeyden ytimeen.

Elokuva kertoo 12-vuotiaas-
ta skitsofreenikoksi diagno-
soidusta valkovenäläistytös-
tä, joka on isänsä kanssa
hakemassa apua koillisvi-
rolaisesta luostarista. Iäkäs
isä *Vasili* karkottaa sairaista
ihmisistä riivaajia.

Elokuva välttää kaikkea
kommentointia ja antaa
tapahtumien puhua puoles-
taan.

Pilkahdus tapahtumassa
luennoi psykiatrian emerit-
tusprofessori *Ranan Rimon*.
Hänen luentonsa "Raastavat
riivaajat, uskonnollinen
kriisi vaiko mielenterveyden
häiriö?" pohjaa elokuvan
teemojen herättämiin
ajatuksiin. Rimon opiskeli
psykiatriaa Turussa ja eri-
koistui Helsingissä, hän on
toiminut työuransa aikana
muun muassa Lapinlahden
sairaalan johtajana.

Tapahtumaan on vapaa
pääsy.

Sauli Pesonen
Toiminnanjohtaja-
elokuvasihtööri
Oulun Elokuvakeskus ry.

Ortodoksiset kirkkopäivät Joensuussa 11.-13.6.2010

Suomen ortodoksisen kirkon valtakunnalliset kirkkopäivät jär-
jestetään Joensuussa 11.-13.6.2010. Tapahtuman yhteydessä vie-
tetään myös XVII kirkkolaulupäiviä ja Ortodoksisten nuorten
liitto ONL ry:n vuosijuhlia. Ortodoksinen elämäntapa näkyy
ja kuuluu ympäri kaupunkia musiikin, jumalanpalvelusten ja
muiden tapahtumaohjelmien muodossa.

Tutustu kirkkopäivien, kirkkolaulupäivien ja ONL:n vuosijuhlien
muuhun ohjelmatarjontaan osoitteessa
www.ortodoksisetkirkkopivat.fi ja ilmoittaudu mukaan!

Lisätietoja tapahtumasta saa projektisihtööri Anna Jetsulta
puh. 050-367 4888.

Kirkkopäivillä toimitettavat jumalanpalvelukset

Perjantai 11.6.

klo 23.00-24.00 Akatistos luomakunnalle (Pyhän Nikolaksen kirkko)
klo 24.00-01.30 Liturgia (Seminaarin kirkko)

Lauantai 12.6.

klo 9.00-10.00 Ristisaatto (Lähtö Pyhän Nikolaoksen kirkolta)
klo 13.30-14.00 Paraklesis (Seminaarin kirkko)
klo 18.00-19.00 Ehtoopalvelus (Joensuu Areena)

Sunnuntai 13.6.

klo 9.30 III ja IV hetki (Joensuu Areena)
klo 10.00-12.00 Liturgia (Joensuu Areena)

Oulun tiistaiseura

Oulun ortodoksinen seura-
kuntatalo (Torikatu 74):

Ti 23.2. klo 17 Vuosikoko-
us
Ti 9.3. klo 17
Ti 23.3. klo 17
Ti 20.4. klo 17
Ti 4.5. klo 17
Ti 18.5. klo 17

Lisätietoja: Esko Lahtinen,
p. 0400 579 859

Vihannin tiistaiseura

Ortodoksisuus tutuksi -illat
Vihannin tsasounassa
kanttori Laura Ahon
johdolla. Isä Bogdan Grosu
vierailee illoissa myöhem-
min ilmoitettavina päivinä.

Torstaina 11.2.2010
klo 17 - 19
Sovinto ja suuri paasto
To 11.3. klo 17 - 19
To 15.4. klo 17 - 19
To 13.5. klo 17 - 19

Isä Bogdan Grosun tehtävään asettaminen

Metropoliitta Panteleimon
asettaa Oulun ortodoksisen
seurakunnan uuden kirk-
koherran Bogdan Grosun
tehtävänsä Oulun Pyhän
Kolminaisuuden katedraalis-
sa sunnuntaina 14.2. klo 10
alkavassa liturgiassa. Kirkko-
kahvit.

Vaasan ortodoksisen seurakunnan matka ortodoksisille kirkkopäiville 11. - 13.6.2009

Bussireitti: Kokkola - Vaa-
sa - Joensuu ja takaisin.
Tarpeen ja sopimuksen
mukaan poimitaan kyytiin
reitit varrelta. Matkan
johtajana toimii isä Matti
Wallgren.

Matkan hinta on n. 250
- 300 € riippuen osallistu-
jamäärästä ja huoneesta.
Hinta sisältää matkan,
majoituksen ja kirkkopäi-
vähasson. Majoitus 2 tai 1
hengen huoneessa. Huonei-
ta on saatavilla rajoitetusti.
Huoneen hintaan sisältyy:
majoitus hotelli Aadassa
Joensuun keskustassa
www.hotelaada.fi, aamiai-
nen noutopöydästä, langa-
ton internetyhteys

Kirkkopäiväpassiin sisältyy:
lounas ja päivällinen lauan-
taina 12.6, juhla-lounas sun-
nuntaina 13.6, sisäänpääsy
Joensuun taidemuseoon,
sisäänpääsy Areenan ohjel-
miin ja iltajuhlaan www.ortodoksisetkirkkopivat.fi
Matka ilman majoitusta (n.
160 €) sisältää bussikulje-
tuksen, kirkkopäivähasson

Lisätietoja ja ilmoittautu-
miset: Vaasan seurakunta-
virasto puh. (06) 317 2620
keskiviikkoisin klo 13.00 -
16.00 tai sähköposti tarja-
maria.hakala@luukku.com
tai Tarja Hakala,
p. 050 300 1691.

Kiitos

Lämmin kiitoksemme esipaimen
Panteleimonille ja isä Raimo
Kiiskiselle meille myönnytyistä
piispallisista siunauskirjoista
Oulun ortodoksisen seurakunta-
keskuksen vihkiäistilaisuudessa
20.12.2009.

Tuula Jokiranta
Meeri Karhatsu
Aino Kilpeläinen
Esko Lahtinen
Teuvo Ottavainen

Paimen-Sanomien

Julkaisija:

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunta / Paimen-Sanomien ry

Päätoimittaja:

Metropoliitta Panteleimon

P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251, sähköposti: oulu.hiippakunta@ort.fi

Toimitussihtööri:

Marko Patronen

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU

P. 050 329 5355, fax. 020 610 0251, sähköposti: marko.patronen@ort.fi

Lehden osoitteenmuutokset ja tilaukset:

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakun-
taan

MUUT osoitteenmuutokset ja tilaukset Oulun ortodoksisen hiippakuntaan,
p. 020 610 0250, oulu.hiippakunta@ort.fi

Ilmoitukset ja tilaushinnat:

- ilmoitushinta 0,85€ / pmm

- tilaushinta 12€ / vuosi muille kuin seurakuntien jäsenille

- tilaajamaksut suoraan tilille: 110750-1106102,

mukaan maininta "Paimen-Sanomien"

Pankki: Nordea 110750 - 1106102

Paino:

Joutsen Median Painotalo, PL 52,
90101 OULU, p. 08 5370 011

Seuraavan numeron PS 2/10
aineisto toimitussihteerille vii-
meistään tiistaina 9.3.

marko.patronen@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy
maaliskuussa 2010